

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Studijní program: **B4131 Zemědělství**

Studijní obor: **Agropodnikání**

Katedra: **Katedra krajinného managementu**

Vedoucí katedry: **doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
Rurální turismus na Českokrumlovsku
PŘÍKLAD MĚSTYSE KŘEMŽE

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Drahomíra Kušová, Ph.D.

Autor bakalářské práce: Klára Koubová

České Budějovice, 2016

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta zemědělská

Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Klára KOUBOVÁ
Osobní číslo: Z13221
Studijní program: B4131 Zemědělství
Studijní obor: Agropodnikání
Název tématu: Rurální turismus na Českokrumlovsku - příklad městyse Křemže
Zadávající katedra: Katedra krajinného managementu

Zásady pro vypracování:

Jihočeský kraj má velký potenciál pro rozvoj venkovského cestovního ruchu. Je ovšem otázkou, zda konkrétní venkovské obce tuto možnost skutečně využívají a jak funguje venkovský turismus v CHKO.

Cíl práce:

Zmapovat Českokrumlovsko jako turistickou destinaci a detailně analyzovat situaci ve vybrané obci formou případové studie.

Metodika práce:

V první části práce si vytvořte teoreticko-metodologický základ pro vlastní šetření. Prostudujte dostupnou odbornou literaturu a internetové portály zabývající se problematikou turismu ve venkovském prostoru obecně a v regionálním kontextu, vysvětlete klíčové pojmy. Dále prostudujte příslušné dokumenty (např. statistické databáze a jiné lokální zdroje), které přispějí k objektivní deskripci zkoumané obce. Proveďte rozhovory s klíčovými osobami (např. se starostou obce, vybranými podnikateli v CR) a doplňte anketou pro veřejnost. Na základě analýzy objektivních i subjektivních výsledků upřesněte odhady ze studia literatury v detailu a odpovězte na otázku, jaké typy turismu se vyskytují v katastru obce Křemže, jakým způsobem ovlivňují život obce. Porovnejte názory návštěvníků s názory místních obyvatel.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 40 stran textu
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

Binek, J.: Synergie ve venkovském prostoru: aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno, 2009

Malá, V., Foretová, V.: Cestovní ruch: (vybrané kapitoly). Vysoká škola ekonomická v Praze, Praha, 1999

Majerová, V.: Sociologie venkova a zemědělství. Česká zemědělská univerzita, Praha, 2006

Moravec, I, a kol.: Venkovská turistika, teoretická východiska a možnosti, Centrum pro komunitní práce, České Budějovice, 2006

Nejedlý, F.: Z dějin Křemžska, Obecní úřad Křemže, 1994

Pourová, M.: Agroturistika, Česká zemědělská univerzita, Praha, 2002

Stříbrná, M.: Venkovská turistika a agroturistika, Profi Press, Praha, 2005

Škodová-Parmová, D.: Agroturistika, EF JU, České Budějovice, 2007

Zelenka, J., Těšitel, J., Pásková, M., Kušová, D.: Udržitelný cestovní ruch-management cestovního ruchu v chráněných územích, Gaudeamus, Hradec Králové, 2013

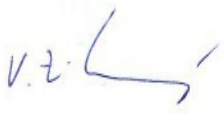
<http://www.kremze.cz/mestys/>

<http://www.czo.cz/>

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Drahomíra Kušová
Katedra krajinného managementu

Datum zadání bakalářské práce: 20. února 2015

Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2016

prof. Ing. Miloslav Soch, CSc., dr. h. c.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Studentská 13
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 15. března 2015

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím literatury a internetových zdrojů, které jsem řádně citovala a uvedla v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zemědělskou fakultou Jihočeské univerzity - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českém Krumlově dne

.....

Klára Koubová

Poděkování

Velice ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce paní PhDr. Drahomíře Kušové, Ph.D., za její odborné vedení, cenné rady a připomínky, za její vstřícný přístup a obětavost během zpracování bakalářské práce. Velký dík patří také mé rodině a přátelům za veškerou podporu během celého studia a také účastníkům, kteří s ochotou vyplnili anketní lístek při terénním šetření.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá problematikou venkovského cestovního ruchu na Českokrumlovsku. Jejím cílem je detailní analýza situace v Křemži a okolí. Literární rešerše objasňuje základní pojmy – cestovní ruch, venkov, venkovská turistika a venkovská stavení. V praktické části je využito dotazníkového šetření jako nástroje pro vyhodnocení postojů a názorů obyvatel Křemže na cestovní ruch v místě jejich bydliště. Součástí práce je komparace výsledků se situací v agroturistice na irském venkově.

KLÍČOVÁ SLOVA

cestovní ruch, venkov, venkovská turistika, venkovská stavení, irský venkov, Křemže

ABSTRACT

Bachelor thesis deals with rural tourism in Český Krumlov region. Its objective is detailed analysis of the situation in Křemže municipality. The literature review serves to explain notions of key terms, such as tourism, countryside, rural tourism and rural buildings. Practical part of the thesis reports on questionnaire survey as a tool to evaluate attitudes and opinions of Křemže inhabitants to tourism in their locality. Achieved results are compared with the situation related to agritourism in Irish countryside.

KEY WORDS

tourism, countryside, rural tourism, rural building, irish countryside, Křemže

Obsah

1 ÚVOD.....	9
2 LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	11
2.1 Cestovní ruch.....	11
2.1.1 <i>Historie cestovního ruchu.....</i>	<i>12</i>
2.1.2 <i>Subjekt cestovního ruchu.....</i>	<i>13</i>
2.1.3 <i>Objekt cestovního ruchu.....</i>	<i>13</i>
2.1.4 <i>Předmět cestovního ruchu.....</i>	<i>14</i>
2.2 Typologie cestovního ruchu.....	15
2.2.1 <i>Venkovský cestovní ruch.....</i>	<i>15</i>
2.2.2 <i>Venkovská turistika.....</i>	<i>16</i>
2.2.3 <i>Agroturistika.....</i>	<i>18</i>
2.2.4 <i>Ekoturistika.....</i>	<i>18</i>
2.2.5 <i>Ekoagroturistika.....</i>	<i>19</i>
2.3 Služby venkovského cestovního ruchu.....	19
2.3.1 <i>Ubytovací služby.....</i>	<i>20</i>
2.3.2 <i>Stravovací služby.....</i>	<i>21</i>
2.3.3 <i>Doplňkové služby.....</i>	<i>22</i>
2.4 Environmentální pohled na cestovní ruch.....	23
2.5 Negativní dopady agroturistiky.....	23
2.6 Udržitelnost cestovního ruchu.....	24
3 CHARAKTERISTIKA REGIONÁLNÍHO KONTEXTU.....	26
3.1 Jihočeský kraj.....	26
3.2 Českokrumlovský region.....	26
3.3 Český Krumlov.....	27
4 CÍL A METODIKA PRÁCE.....	29
4.1 Cíl práce.....	29
4.2 Metodika práce.....	29
4.3 Hypotézy.....	30
5 VÝSLEDKY - OBJEKTIVNÍ VÝSLEDKY.....	31
5.1 Křemežsko - charakteristika modelové oblasti.....	31
5.1.1 <i>Rozpočet městyse Křemže.....</i>	<i>31</i>
5.1.2 <i>Z nejstarších dějin Křemežska.....</i>	<i>32</i>
5.2 Přírodní dispozice.....	33
5.2.1 <i>Lesy a rostlinstvo.....</i>	<i>33</i>
5.2.2 <i>Zvířectvo.....</i>	<i>33</i>
5.2.3 <i>CHKO Blanský les.....</i>	<i>33</i>
5.2.4 <i>Chataření a zahrádkaření.....</i>	<i>34</i>

5.3 Kulturní památky.....	34
5.3.1 Hrad Dívčí Kámen.....	35
5.3.2 Kostel sv. Michaela archanděla.....	35
5.3.3 Klet'.....	35
5.3.4 Vrchol Kluk.....	36
5.4 Tradice ve Křemži.....	37
5.4.1 Poutě.....	37
5.4.2 Pálení ohňů M. J. Husa.....	37
5.4.3 Dožínky a posvícení.....	38
5.4.4 Jarmarky.....	38
5.4.5 Křemežský veletrh „Vše pro domov, zahradu a hobby“.....	38
5.5 Statky a farmy v CHKO Blanský les.....	39
5.5.1 Ubytování u Jílků.....	39
5.5.2 Penzion Čížkovec.....	40
5.5.3 Ekofarma U Bychů.....	40
5.5.4 Farma Borová.....	40
5.5.5 Penzion Tvrz Chlum.....	41
5.5.6 Ekofarma Balada.....	41
5.5.7 Statek Linda.....	42
5.6 Irský venkov.....	43
5.6.1 Killiane Castle.....	43
5.6.2 B&B Fortview House.....	44
6 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ – SUBJEKTIVNÍ VÝSLEDKY.....	46
6.1 Vyhodnocení dotazníků z Křemežského veletrhu.....	46
6.2 Vyhodnocení a porovnání dotazníků v Irsku.....	50
7 ROZHOVORY.....	55
8 DISKUZE.....	58
9 ZÁVĚR.....	60
10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	62
10.1 Literární zdroje.....	62
10.2 Elektronické zdroje.....	63
11 PŘÍLOHY.....	65
11.1 Fotodokumentace.....	65
11.2 Dotazníky.....	72
11.2.1 Dotazník Křemežský veletrh „Vše pro domov, zahradu a hobby“.....	72
11.2.2 Dotazník pro hosty ubytovacích zařízení v Irsku.....	74
11.3 Rozhovory - osnova.....	76

1 ÚVOD

Láska k venkovu a cestování – to je ten pravý důvod, proč jsem si jako téma k napsání mé bakalářské práce zvolila právě rurální turismus. Již na střední škole nás učili o venkovském turismu jako způsobu trávení volného času lidí žijící ve městech, kteří touží po změně prostředí a vyklouznutí z kruhu každodenního stereotypu, na venkov. V tuto chvíli jsem si uvědomila, že pro Českou republiku je to vlastně nejvíce charakteristické a zároveň také dostupné pro všechny věkové kategorie.

Cestovní ruch obecně provozují všichni lidé bez výjimky, jde o to změnit prostředí po dobu kratší než jeden rok za účelem uspokojení svých potřeb, k čemuž patří například relaxace, odpočinek, poznávání a další lidské požadavky.

Dříve, před první světovou válkou, měli kvůli finanční situaci a omezení státem možnost vycestovat jen lidé z vyšších vrstev, kteří si to jednoduše mohli dovolit. Mezi dvěma světovými válkami se začala vyvíjet zařízení, která si kladla za cíl vzdělávat lidi v oblasti cestovního ruchu a přispívat tak k informovanosti obyvatelstva celkově. Po druhé světové válce se cestovní ruch stává předmětem běžné spotřeby. Kromě účasti na dlouhodobém cestovním ruchu realizovaném zejména v létě, se zvyšuje také účast na cestovním ruchu jak krátkodobém, tak i zimním.

Jak je to ale s venkovským cestovním ruchem? Je také rozšířený natolik jako městský cestovní ruch? Odpověď je ano. Dříve, kvůli nedostatku informací neměli lidé potřebu účastnit se venkovského cestovního ruchu. Důvodem bylo, že vlastnili chaty či chalupy anebo jezdili na venkov za příbuznými. Dnes se ale tradice mění a lidé touží nejen po dovolené jako takové, ale po aktivní dovolené. Chtějí si vyzkoušet pracovat ručně, vyrobit domácí sýr či marmeládu, anebo asistovat u pravé české zabíjačky. Kdy a kde jinde tohle všechno zažít než na rodinných farmách u přátelských hostitelů, kteří Vás vtáhnou do dobrodružství venkovského života. Otázkou ovšem stále zůstává, zda to takhle funguje i v reálu nebo jen v literatuře. Problémem podnikatelů může být starost o bezpečnost účastníků venkovského cestovního ruchu a tak můžou nastat situace, kdy smí návštěvníci celou akci jen pozorovat bez větší účasti na chodu farmy.

Protože je Česká republika natolik malebná, že by se o ní dalo psát stovky stran, nezbyvá než zvolit jednu jedinou oblast. Mně nejbližší, jakožto občanu Českého Krumlova, je jednoznačně Českokrumlovsko, ke kterému neodmyslitelně patří městyš Křemže, kde jsem strávila své dětství a kam se pravidelně ráda vracívám. Ona je mou inspirací a právě na ni se také podrobně zaměřím.

Díky svobodě cestovat jsem ani já nezahlála, využila příležitosti jako mnoho studujících mladých lidí a vyrazila do světa. Mým cílem bylo Irsko, konkrétně irský venkov, kde jsem se účastnila aktivního pozorování agroturistiky.

Práce je rozdělena do dvou částí - teoretické a praktické. V teoretické části je podrobně vysvětlen pojem cestovní ruch, jeho rozdělení a charakteristika, který je dále zaměřován na rozvoj venkovského prostoru a celkový pohled na agroturistiku očima autorů odborných knih.

V praktické části je zmapován a charakterizován jihočeský městys Křemže, který se nachází na Českokrumlovsku, z hlediska využití venkovského cestovního ruchu. Součástí je i terénní šetření a sběr dat formou dotazníků, kde jsou zachyceny názory místních obyvatel a návštěvníků obce na organizaci významné akce pořádané každoročně obcí. Ve druhé části praktické práce je zmapován irský venkov, který je rozšířen o charakteristiku dvou vybraných lokalit, ve kterých se nachází farmy, které provozují agroturistiku. Součástí je opět terénní šetření zaměřené na spokojenost návštěvníků farem formou dotazníků a dále rozhovory s majiteli podniků provádějících agroturistiku. V závěru práce je celkové porovnání a zhodnocení agroturistiky na Křemežsku a v Irsku.

2 LITERÁRNÍ REŠERŠE

Následující pojmy jsou podstatné pro celý obsah bakalářské práce, neboť na nich je daná problematika stavěna. Níže uvedené termíny definují oblast cestovního ruchu a jeho rozdělení z hlediska venkovské turistiky, na kterou je bakalářská práce zaměřena. Důležitost je kladena také na služby v cestovním ruchu, zejména na ubytovací a stravovací, na nichž celé odvětví stojí. Závěr této kapitoly je věnován dopadům cestovního ruchu k životnímu prostředí.

2.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch (CR) je způsob uspokojování potřeb lidí v oblasti rekreace, turistiky, lázeňské léčby a kultury, pokud k němu dochází mimo běžné prostředí ve volném čase obyvatelstva. Je to přemístění osob z místa trvalého bydliště do místa cestovního ruchu a čerpání služeb spojených s pobytem v tomto místě za jiným účelem než výdělečným (Kunešová, Nedvědová, 1992).

Podle Petrů (2007) je cestovní ruch charakterizován jako činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na dobu kratší než je stanoveno, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.

Důležitost a význam cestovního ruchu lze obecně shrnout do následujícího přehledu:

- podílí se na rozvoji osobnosti,
- pomáhá utvářet životní styl lidí,
- slouží k účelnému využití volného času,
- slouží k poznání, k získání jazykových znalostí,
- je prostředkem vzdělávání a výchovy lidí,
- má léčebné / relaxační působení,
- má ekonomický přínos.

Odvětví (průmysl) cestovního ruchu lze chápat jako souhrn veškerých aktivit souvisejících s naplněním definice cestovního ruchu. Někteří ze zahraničních autorů užívají definice, která charakterizuje CR jako součást pohostinských služeb, přičemž odvětví pohostinství je charakterizováno jako souhrn ubytovacích a stravovacích služeb a cestovního ruchu (Čertík, 2000).

CR jakožto ekonomické odvětví se vyznačuje celou řadou specifíků, které vycházejí ze skutečnosti, že předmětem nabídky jsou v převážné míře služby. Ty se od výrobku liší v mnoha směrech. Mezi nejmarkantnější zvláštnosti a specifika

řadíme to, že cestovní ruch je místně a časově vázaný (hodina odletu, datum a místo ubytování), vykazuje charakter osobních služeb (vysoký podíl lidské práce), jedná se o komplex vzájemně provázaných služeb (ubytování, stravování, doprava), podmíněnost nákladů (dle požadavků zákazníka) a také to, že trh je determinován přírodními faktory (počasí, moře) (Francová, 2003).

2.1.1 Historie cestovního ruchu

Vývoj cestovního ruchu lze stručně charakterizovat ve třech obdobích, a to do první světové války, mezi dvěma světovými válkami a po druhé světové válce.

Vývoj cestovního ruchu do první světové války popisuje Malá (1999) následovně. Cestovní ruch se formoval v podmínkách rostoucího hospodářského rozvoje jako důsledku průmyslové revoluce. Účastnily se ho hlavně a pouze vyšší a majetné vrstvy obyvatelstva, teprve později vrstvy střední třídy, a to díky liberalismu – svobodě cestovat bez výraznějšího omezení státem. Těžiště jeho rozvoje bylo především v hospodářsky vyspělých zemích. Docházelo k rozvoji materiálně-technické základny, vznikala ubytovací, stravovací, dopravní, sportovní a ostatní zařízení pro účastníky cestovního ruchu, zejména v rekreačních a lázeňských střediscích. V tom viděli příležitost i podnikatelé. Začínaly se formovat nové profese příbuzné cestovnímu ruchu. Tento příznivý rozvoj byl však přerušen první světovou válkou.

Druhou etapou je období mezi dvěma světovými válkami. Vaněček (1997) říká, že světová krize ve 30. letech omezovala zvláště domácí cestovní ruch. Až s rozvojem dopravy vznikaly nové předpoklady pro jeho rozvoj. Cestovní ruch už nebyl jen pro vyšší vrstvy, účastnily se ho také vrstvy méně zámožné. Zahraniční cestovní ruch si kladl za cíl především získání devizových prostředků. Materiálně - - technické základny se v této době s rozvojem zpomalovaly, naopak služby motoristům se rozšiřovaly. Vznikaly mezinárodní orgány a organizace cestovního ruchu a s tím související speciální školy, které připravovaly studenty pro práci v tomto odvětví. Začínalo se i s jeho výzkumem.

Cestovní ruch po druhé světové válce se podle Heskové a kol. (2006) stává předmětem běžné spotřeby. Kromě rozvoje dlouhodobého cestovního ruchu docházelo také k intenzivnímu rozvinutí krátkodobého cestovního ruchu, včetně příměstské rekreace. K pozitivním změnám patřilo zvyšování fondu volného času a automobilismus. Negativním jevem byl špatný vliv na životní prostředí ve městech a průmyslových aglomeracích a působení dalších společensko-ekonomických

faktorů. Hesková zmiňuje také přesun cestovního ruchu do zimní sezony. Díky změnám v dopravě lidé navštěvovali i vzdálenější destinace, významné postavení měly také rozvojové země. Významnou roli plnil oproti meziválečnému období i stát. Přebíral roli investora výstavby důležitých inženýrských sítí jako je voda, plyn, elektřina, telefon a další. Tím podporoval hotelové společnosti a podniky cestovního ruchu k rozvoji daného území, čímž zajišťoval daňové výnosy a nová pracovní místa. Velká pozornost se věnovala odbornému vzdělání v oblasti cestovního ruchu, což mělo podpořit zkvalitňování služeb a prohlubování společenských a ekonomických účinků cestovního ruchu.

2.1.2 Subjekt cestovního ruchu

Subjektem cestovního ruchu je účastník cestovního ruchu. Z ekonomického hlediska je jím každý, kdo uspokojuje své potřeby spotřebou statků cestovního ruchu v době cestování a pobytu mimo místo trvalého bydliště a obvykle ve volném čase.

Z hlediska statistiky je jím cestující označený jako návštěvník, turista či výletník. Ve struktuře cestujících má své místo i stálý obyvatel jako potenciální účastník domácího nebo zahraničního cestovního ruchu (Hesková, M. a kol., 2006).

Návštěvník je osoba, která cestuje mimo místo svého trvalého bydliště, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti (Petruš, 2007).

Turista je návštěvník, který v navštíveném místě alespoň jedenkrát přenocuje. Podle místa trvalého pobytu rozlišujeme domácí a zahraniční turisty (Čertík, 2000).

Výletníkem je podle Páskové (2002) možno rozlišovat dvě formy, a to dočasný návštěvník, který se v navštíveném místě nebo zemi zdrží pouze jeden den, tedy bez přenocování, což může být jednodenní návštěvník nebo mezinárodní jednodenní návštěvník a druhou formou je účastník výletu.

2.1.3 Objekt cestovního ruchu

Objektem CR je obecně vše, co se může stát cílem změny místa pobytu účastníka cestovního ruchu. Je tvořen jak cílovým místem neboli destinací (turistická centra a oblasti zahrnující komplex přírodních a kulturně-historických atraktivit), tak podniky poskytující služby, po kterých se účastníci CR poptávají. Z ekonomického hlediska tvoří objekt CR nabídku a subjekt buďto tuto nabídku přijme na základě vyhovení uspokojení jeho potřeb, které mohou být uspokojeny právě prostřednictvím

zboží a služeb nabízených podniky a institucemi cestovního ruchu v daném místě. Právě v souvislosti s objektem CR rozlišujeme primární a sekundární nabídku. Primární nabídka představuje přírodní a kulturně-historický potenciál pro cestovní ruch - cílové místo, které musí být pro účastníka atraktivní proto, aby jej vyhledával. Sekundární nabídka je představována infrastrukturní vybaveností. Představuje tedy souhrn podniků, zařízení a institucí CR, jež návštěvníkovi umožňují přechodné ubytování, stravování a čerpání různých doplňkových služeb rekreačního, sportovního nebo kulturního charakteru (Beránek, 2013).

Francová charakterizuje objekt cestovního ruchu jako neosobní předpoklady realizace CR. Mezi objekty řadí rekreační prostor a materiálně-technickou základnu (MTZ).

Materiálně-technická základna má význam pro funkční využití potenciálu krajiny pro CR, který je cílem účasti na cestovním ruchu a pro tvorbu a realizaci zboží a služeb účastníkům CR, čímž se vytvářejí určité materiální předpoklady pro zajištění účasti na cestovním ruchu. MTZ zahrnuje budovy a stavby (hotely, penziony aj. ubytovací zařízení, parkoviště, sportovní zařízení atd.), stroje a zařízení (energetická, hnací a technologická zařízení), dopravní prostředky (k přepravě účastníků CR a jejich zavazadel) a předměty postupné spotřeby (předměty a inventář k zabezpečení zejména realizačních funkcí v cestovním ruchu) (Petrů, 2007).

2.1.4 Předmět cestovního ruchu

Předmětem cestovního ruchu je produkt cestovního ruchu. Jedná se o jakýkoli výrobek, službu či jejich soubor, který slouží k uspokojení potřeb účastníků CR. Většinou představuje soubor služeb, které produkuje a nabízí cílové místo a podniky cestovního ruchu. Nejtypičtějším produktem CR je produkt cestovní kanceláře - zájezd, který představuje předem sestavenou kombinaci služeb cestovního ruchu nabízenou za jednotnou cenu. Součástí produktu může být i přírodní výtvar, který je zdarma a v dostatečné míře přístupný všem.

Vrátíme-li se k systému cestovního ruchu tvořenému subjektem, objektem a předmětem, můžeme konstatovat, že tyto tři elementy na sebe vzájemně působí. Odvětví, jež svou činnost zaměřují na účastníky CR, jsou charakterizována vztahem s návštěvníkem jako spotřebitelem služeb CR a vztahem s produktem cestovního ruchu.

2.2 Typologie cestovního ruchu

Doposud byl cestovní ruch (CR) vymezován v obecné rovině jeho pojetí. Ve skutečnosti však nabývá konkrétní podoby, která vyjadřuje jak jeho obsahovou, tak i jevovou stránku. Z tohoto hlediska se v literatuře člení v závislosti na tom, jak se projevuje v jeho reálné podobě ze strany nabídky či poptávky.

Odborná literatura rozlišuje :

–**formy CR**, v nichž dominuje nejčastěji hledisko motivů účasti na cestovním ruchu,

–**druhy CR**, které zohledňují převážně jevový průběh cestovního ruchu a způsob jeho realizace v závislosti na geografických, ekonomických, společenských a jiných podmínkách, jakož i jeho účinky (Malá, 1999).

Protože mezi jednotlivými autory dochází často k prolínání druhů a forem cestovního ruchu nebo dokonce zaměňování, kdy jeden považuje druh za formu a obráceně, dalším kritériem jsou typy cestovního ruchu. Kvůli velkému množství dělení, vymezím ten nejdůležitější z hlediska mé práce a to venkovský cestovní ruch.

2.2.1 Venkovský cestovní ruch

Zahrnuje soubor činností spojených s cestováním a pobytem lidí ve venkovském prostředí. Obvykle jde o činnost spojenou s návratem k přírodě, s možností ubytování ve vesnických domech a jiných ubytovacích zařízeních na venkově, kde je součástí nabídky i možnost stravování nebo vlastní přípravy stravy a možnost zapojit se a pomoci s různými činnostmi typickými pro venkov. Cílem rozvoje venkovského cestovního ruchu je zapojit do poskytování služeb místní obyvatelstvo. Důležitá je odborná připravenost poskytování služeb, ochota podílet se na uspokojování potřeb hostů, vstřícnost, otevřenost a velkou výhodou je také schopnost komunikovat v cizích jazycích, která slouží pro vytvoření domácí atmosféry s hostem. Významným motivem je kvalitnější životní prostředí venkova ve srovnání s městy (Hesková, a kol., 2006).

Škodová-Parmová (2007) definuje venkovský cestovní ruch jako cestovní ruch rozvíjející se mimo oblasti rekreačních a turistických center i mimo oblast městského osídlení. Převážně je však vázán na venkovské osídlení spjaté se zemědělstvím a životem na venkově. Zahrnuje tedy všechny činnosti účastníka cestovního ruchu v prostředí venkova.

Orieška (1999) popisuje tento termín jako účast, která umožňuje zájemcům

naplňovat volný čas na venkově různými rekreačními, turistickými a dalšími aktivitami s možností ubytování v rodinách, ve venkovských staveních nebo jiných ubytovacích zařízeních nacházející se v tomto prostředí.

Dalšími, kteří vymezují pojem venkovský cestovní ruch, jsou Indrová, Malá, Mlejnková, Netková a Vaško (2004). Podle nich je tento typ realizovaný převážně v příznivém životním prostředí venkova s nejrůznějšími formami pobytu, z nichž se v poslední době začíná formovat specifická forma venkovského cestovního ruchu tzv. agroturistika. Jedná se o pobyt na farmách, statcích či jiných zemědělských usedlostech, obvykle spojený s aktivní účastí na životě v nich.

2.2.2 Venkovská turistika

Je to forma venkovského cestovního ruchu bezprostředně spjatá s přírodou a krajinou venkova a konkrétním vesnickým osídlením. Její náplní jsou individuální rekreační aktivity využívající atraktivitu konkrétního venkovského prostředí navštíveného místa jako jsou louky, lesy, rybníky, ale i místní řemesla, folklór a tak podobně. K ubytování slouží komerční ubytovací zařízení, rekreační chalupy i ubytování v soukromí. Její zvláštnost spočívá v decentralizaci ubytovacích zařízení, což umožňuje roztrždit velké množství turistů a tak eliminovat negativní dopady, které s sebou přináší nespočet lidí v turisticky navštěvovaných centrech. Dává příležitost individuálním aktivitám jak při nabídce produktu cestovního ruchu, tak i při jeho realizaci (Škodová-Parmová, 2007).

Venkovská turistika souvisí především s nízkou hustotou obyvatelstva, otevřeným prostorem a s malými sídly obvykle s méně než deseti tisíci obyvateli. Využívání půdy souvisí především se zemědělstvím, lesnictvím a ochranou přírodních lokalit. Společnost má sklon k tradicionalismu, což je vliv zvyklostí, který je často velmi silný. Svými specifikami je především umístěna do venkovských oblastí, je funkčně venkovská, budovaná na zvláštních rysech venkovského světa, tím má autorka na mysli malovýrobu, otevřený prostor, kontakt s přírodou, dědictví minulosti, tradiční zvyky a tradice. Jedná se zejména o malé budovy a malá sídla. Měla by být tradiční ve svém charakteru – poroste pomalu a organicky ve spojení s místními rodinami; trvale udržitelná – její rozvoj by měl pomáhat a udržovat zvláštní venkovský charakter dané oblasti a neměl by likvidovat místní zdroje. Mělo by se na ni hledět jako na potenciální nástroj ochrany přírody a krajiny a trvale udržitelného rozvoje spíše než jako na urbanizační a rozvojový nástroj. Je složena z mnoha druhů, které umožňují komplexní obraz venkovského prostředí, ekonomiky

a historie. Co je však nejdůležitější, nese protikladné rysy městské turistiky, turistických center a letovisek jako je rozdílná hustota zalidnění, prostředí, infrastruktura, atmosféra a mnoho dalších rysů (Stříbrná, 2005).

Venkovská turistika se velmi často označuje jako tzv. zelená turistika, podle prostředí, kde probíhají převážné aktivity turistů. V evropských poměrech zaujímá venkovské prostředí asi 60 – 70 % obydlého území, přičemž jsou tato území přirozeným prostředím pro oddech, odpočinek a různé druhy rekreace zejména pro obyvatele města a městských aglomerací. Obyvatelé větších měst jsou pravidelně obtěžováni průmyslovým a dopravním shonem, který s sebou nese civilizační stres pramenící právě z vysoké koncentrace obyvatelstva a jeho činností. Kromě těchto skutečností má také velká část městského obyvatelstva přirozené rodové kořeny na venkově, ve venkovských chalupách a statcích. Tato situace vytváří přirozenou motivaci pobývat ve volném čase právě na venkově, obnovovat si zde vzpomínky spojené s odpočinkem, relaxací a navíc také se sportovní činností. V mnoha případech jde i o významný podíl na různých druzích zemědělských pracovních i výrobních aktivitách, které dodávají jejich účastníkům radost, sílu a vitalitu z dobře vykonané práce. Venkovská turistika je formou cestovního ruchu, který bezprostředně souvisí s přírodou, střídáním ročních období a zde probíhajícími biologickými a vegetačními cykly jak u rostlin, tak u živočichů, zároveň se také obměňuje neživá část přírody jako jsou vzhledy různých druhů skalních útvarů, vodních ploch a dalších (Pilný, 2003).

Jak prosazují i zahraniční zkušenosti, venkovská turistika má své zázemí na vesnici mimo velká turistická centra a jejím specifickým produktem je agroturistika, cestovní ruch bezprostředně vázaný na zemědělskou farmu. Typickými projevy venkovské turistiky v České republice je ohleduplný vztah k přírodě a krajině, o kterou je třeba pečovat, dále decentralizované ubytování s omezenou ubytovací kapacitou, což umožňuje eliminovat negativní dopady, které s sebou nese „masová turistika“, komorní, téměř rodinné zázemí, pochopení pro individuální aktivity návštěvníků a turistů, zázemí v oblastech, kde v symbióze se zemědělstvím představuje originální nabídku služeb ČR, včetně poskytování čerstvých produktů hospodářství hostům a pronájem chat a chalup, což je specifický český fenomén, který nemá zejména v Evropě podobu (Moravec, 2006).

2.2.3 Agroturistika

Jedná se o pobyt na farmách, statcích nebo jiných zemědělských usedlostech, obvykle spojený s aktivní účastí na životě v nich. Jde především o pomoc při práci na poli, při sklizni plodin, společné stravování s rodinou farmáře a tak podobně, jak uvádí Malá (1999).

Jde o specifickou formu venkovského cestovního ruchu, která je vedle bezprostředního využívání přírody a krajiny venkova charakteristická přímým vztahem k zemědělským pracím nebo usedlostem se zemědělskou funkcí. Je provozována podnikateli v zemědělské prvovýrobě jako vedlejší, doplňková činnost sloužící k získání dodatečných finančních prostředků s tím, že zemědělská výroba by měla být dominantní činností. Je představována souhrnem služeb, činnostmi na farmě i v okolním prostředí, ale i možnostmi zážitků, který zemědělský subjekt poskytuje návštěvníkům za účelem rekreace a odpočinku. Agroturistika i venkovská turistika jsou spjaty s vesnickým osídlením a těží z přírodního a kulturního bohatství místního prostředí a okolí. Ubytování, rekreační aktivity i charakter života jsou znaky, které tyto dvě formy turistiky od sebe odlišují. Tato skutečnost dělá odlišnou hlavně agroturistiku, kdy příchozí návštěvníci jsou součástí spoluzití farmářské rodiny (Škodová-Parmová, 2007).

2.2.4 Ekoturistika

Ekoturistika je formou cestovního ruchu, jejíž účastníci jsou motivováni využitím chráněných výtvorů přírody, přírodních rezervací, kulturních památek a akcí, národních parků, dalších přírodních atraktivit, souhrnně biosféry a antroposféry (člověkem modelované životní prostředí) tak, aby nebyly cestovním ruchem nadměrně narušovány (Zelenka, Pásková, 2012).

Účastníci jsou motivováni využitím chráněných výtvorů přírody, přírodních rezervací - kulturních památek a akcí, národních parků - souhrnně biosféry a antroposféry tak, aby nebyly cestovním ruchem nadměrně narušovány. Typické jsou ekoturistické aktivity s relativně malým vlivem na ekosystémy. Např. pěší turistika, fotografování, pozorování volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, jízda na kajaku a další. Cílem účastníků jsou často ekosystémy s harmonickým sepětím flóry a fauny (Pásková, Zelenka, 2002).

2.2.5 Ekoagroturistika

Němčanský (1996) vymezuje novou formu dovolené, a to ekoagroturistiku, která vznikla důsledkem následujících jevů. Převažující konvenční zemědělství používající značná množství pesticidů a umělých hnojiv je většinou lidem známo jako ohrožovatel přírody. Tímto způsobem vymizelo mnoho stromů, keřů, živých plotů, vznikla půdní eroze, vyplavovaly se živiny a rezidua pesticidů do spodních vod. Krajina se stala umělou a málo různorodou. Kromě těchto jevů se lidé začali stěhovat do měst, vesnice se vytlidnila, došlo ke ztrátě pracovních příležitostí. Letní byty, které v minulosti přispívaly velkou měrou k příjmům na venkově, vymizely. Z těchto důvodů vznikla nevýdělečná nevládní nadace ECEAT – Evropské centrum pro ekoagroturistiku. Cílem této nadace bylo oživení ekoagroturistiky a oživení venkova pomocí šetrné turistiky. Ve vydané brožurce nabízí turistům možnost strávit dovolenou na ekofarmách v různých zemích střední Evropy. Zájemci mohou jezdit samostatně nebo využít služby ECEAT a jejím prostřednictvím rezervovat místo na farmě.

Jde o specifickou formu agroturistiky, která představuje pobyty na ekologicky hospodařících farmách situovaných ve zdravotně příznivém životním prostředí. Podstatným znakem této formy turistiky je jak spříznění s farmářskou rodinou, tak i účast na zemědělských pracích a konzumace produktů ekologického zemědělství (Stříbrná, 2005).

Účastníci jsou motivováni pobytem na rodinných farmách zabývajících se alternativním zemědělstvím. Mezi aktivity návštěvníků patří zejména konzumace alternativně pěstovaných a upravovaných potravin ze zdrojů farmy, práce na farmě, jízda na koni, blízký kontakt s přírodou - pěší turistika, cykloturistika, pozorování zvířat a péče o ně (Pásková, Zelenka, 2002).

2.3 Služby venkovského cestovního ruchu

Účast na venkovském cestovním ruchu umožňuje zájemcům naplňovat volný čas na venkově různými rekreačními, turistickými a dalšími aktivitami s možností ubytování v rodinách ve venkovských staveních nebo jiných ubytovacích zařízeních, která jsou v tomto prostředí.

Službami venkovského cestovního ruchu rozumíme činnosti nemateriálního charakteru, jejichž výsledkem je individuální nebo společenský efekt. Individuálním se myslí obyčejná součást cíle účasti na venkovském cestovním ruchu jako je odpočinek ve venkovském prostředí, poznání života na venkově, seznámení

se zemědělskými pracemi a tak podobně. Společenský efekt obvykle podmiňuje nebo umožňuje dosažení efektu individuálního, k čemuž patří například služby související s udržováním čistoty a pořádku na veřejných prostranstvích v obci, péče o zeleň atd.

Při poskytování služeb účastníkům venkovského cestovního ruchu nejde jen o mechanické přebírání poznatků a zkušeností z poskytování služeb účastníkům ostatních forem a druhů cestovního ruchu, jde o to brát v úvahu jeho zvláštnosti a účastníky jako samostatné cílové skupiny zákazníků (Orieška, 1999).

2.3.1 Ubytovací služby

Typickým charakterem venkovské turistiky je podle Marie Stříbrné (2005) decentralizované ubytování s omezenou kapacitou, komorní, téměř rodinné zázemí, pochopení pro individuální aktivity turistů a ohleduplný vztah k přírodě. Všechny tyto charakteristiky předurčuje povaha venkova.

Pro provozování venkovské turistiky a agroturistiky je velmi důležitý standard ubytovacích služeb a to nejenom z hlediska kvality poskytovaných služeb, ke kterým patří četnost výměny lůžkovin, maximální počet hostů pro jedno hygienické zařízení, které ubytovací zařízení musí povinně zajišťovat i stravování hostů, ale také investiční náročnost zřízení a provozu ubytovacího zařízení a následně i cenové relace za poskytované služby.

Ubytovací zařízení lze rozdělit do dvou kategorií podle typu turistiky. Ubytování v soukromí, které lze provozovat pronájmem obytné místnosti, bytu či rekreačního objektu, mezi něž patří chata, srub, chalupa nebo rekreační domek, se hodí zejména pro agroturistiku. Obsahuje maximálně deset lůžek. Tento počet si totiž žádá k ubytovacím službám i snídaneň, v rámci volné živnosti. Druhým typem ubytování jsou hromadná ubytovací zařízení, kam řadíme malé hotely a penziony. Malé hotely jsou ubytovací zařízení s minimálním počtem deset pokojů, zařízení pro přechodné ubytování a služby s tím spojené. Penzion je vybaven nejméně pěti pokoji, omezeným rozsahem společenských a doplňkových služeb, avšak v ubytovacích službách se rovná hotelu. V obou zařízeních se předpokládá celodenní stravování hostů a to znamená, že je zapotřebí i zřízení restaurace jako součást ubytovacího zařízení a také kvalifikovaný personál, ať už složený z rodinných příslušníků nebo přijatých zaměstnanců.

Ubytovací zařízení musí mít obchodní název, který by ho měl blíže specifikovat, případně jeho specializaci, rodinnou nebo místní tradici, vše v úředním

jazyce, tj. češtině.

Orieška (1999) doplňuje, že ubytovací prostor má na hosty působit sympaticky a příjemně, aby se v něm cítili dobře. Mělo by poskytovat pohodlné ubytování v rámci venkova. Nejde nám tedy o moderní tvary nábytku a ostatního vybavení místnosti. Především se jedná o dřevo, ručně zpracovanou tkaninu vhodnou pro potahy, závěsy, pokrývky a podobně. Květinová výzdoba interiéru a exteriéru je samozřejmostí.

Zvláštní požadavky lze očekávat, pokud se jedná o zemědělskou usedlost, statek či farmu. Typická architektura, harmonická venkovská zástavba, zeleň stromů a křovin musí na hosta působit příjemně.

Prostor dvora se využívá nejen k umístění zemědělské mechanizace, ale obvykle také k parkování aut ubytovaných hostů. Vysazená zeleň má mnoho funkcí. Nepůsobí jen esteticky, ale nabízí hostům také stín, ochranu proti hmyzu, váže prach, tlumí hluk, vytváří atmosféru klidu a pohody.

2.3.2 Stravovací služby

Škodová Parmová (2007) popisuje rozdílně stravování na rodinné farmě a stravování u jiných zemědělských subjektů. Na rodinné farmě existuje široký prostor pro odbyt vlastních výpěstků v podobě surovin, jako jsou brambory, maso, mléko, zelenina, ovoce a podobně anebo polotovarů. Hosté si mohou vařit sami, stravovat se v místních restauracích či hostincích. Z důvodu koncesované živnosti se hostům nedoporučuje poskytovat kompletní stravovací služby, kde je k provozování potřeba prokazovat odbornou způsobilost. Hlavním důvodem tohoto vyloučení je však časová náročnost přípravy pokrmů a pracovní zaneprázdnění hospodyně, která má své další povinnosti v hospodářství. To ale neznamená, že hosté nemohou občasně usednout ke společnému stolu a ochutnat místní speciality. Celodenní stravování v hotelích a penzionech je povinně stanoveno, minimálně je nutné poskytovat snídaně. Podnikatelé zde mohou realizovat prodej a další zpracování vlastní rostlinné i živočišné produkce a to vše za výhodných podmínek.

Příprava jídel a jejich nabídka jsou významnou součástí pobytu na venkově, protože host potřebuje, ale hlavně také očekává změnu ve stravování. Podomácku připravená jídla, místní a krajové speciality jako například bramboráky, kulajda, šklubánky a další mohou potěšit mlsné jazýčky jak dospělých, tak i dětí. Při přípravě

pokrmů je třeba dbát zvýšených hygienických předpisů a brát v úvahu zásady správné výživy. Do nabídky masitých jídel hostitel řadí všechny druhy masa. Na zřetel bere i to, že cizincům nemusí vždy chutnat krajové speciality a mohou se dožadovat i surovin a technologie přípravy, z nichž bylo jídlo vyrobeno.

Přepokládá se, že hosté cestují, je tedy vhodné nabídnout jim potravinové balíčky, vhodné nápoje, čerstvé ovoce a zeleninu. Skladba večere by měla být dohodnuta s ubytovanými předem, s ohledem na jejich stravovací návyky. K oblíbeným patří večere u táboráku, kde si host může sám připravit určitou specialitu. Místnost určena ke stravování může také sloužit k prodeji typických výrobků lidské tvořivosti, lihovin, pohlednic, známek anebo map, říká Oriška (1999).

2.3.3 Doplnkové služby

Abychom dostatečně uspokojili potřeby účastníků, musíme ubytovací a stravovací služby rozšířit ještě o další, kterým říkáme doplňkové. Jejich smyslem je ještě o krůček zpříjemnit pobyt účastníkům venkovského cestovního ruchu. Patří mezi ně programy pro nejrůznější události, které se mohou naskytnout v průběhu dovolené.

Míkula (1995) mezi ně řadí programy pro špatné počasí, pro volný čas a programy pro děti. Programy pro špatné počasí se nedají vymyslet úplně na poslední chvíli, je třeba je mít dopředu zpracované. Celkově pro dospělé jsou vhodné aktivity jako šachy, karty, popřípadě výroba různých předmětů z kukuřice, dřeva a další zdokonalování truhlářské dílny. Ženy uvítají vázání kytic, různé aranžování přírodních materiálů, úpravu skalky nebo pečení chleba a koláčů. Také kurz lidových tanců a písní nebývá k zahazení. Děti nejlépe zabavíte u stolních her nebo tvůrčí práce, kde bude pro vítěze připravena cena nebo diplom.

Oriška (1999) dbá zase na perfektní soulad nejen s majiteli ubytovacích a stravovacích zařízení, ale také s mnohými dalšími podnikateli. Součástí jsou často i aktivity místního obyvatelstva, místních spolků, svazů a sdružení – lovců, rybářů, folklorních skupin, divadelních ochotníků. Přitom by měla hrát roli jejich vzájemná spolupráce. Doplnkové služby by měly tedy tvořit služby poskytované nejen účastníkům venkovského cestovního ruchu, ale i nejširšímu okolí, ostatním návštěvníkům či místním lidem, kam zařazujeme propagační a informační služby zaměřené na představení regionu, obce a jejich zajímavosti, společenské a zábavní služby pohostinských zařízení v cílovém městě, obchodní služby, prodej vlastních

výrobní, řemeslnické a opravárenské služby nebo zdravotnické služby. Kromě těchto služeb pro nejbližší okolí existují také služby venkovského cestovního ruchu. Ty umožňují účastníkům aktivně využít své dny volna, pro městské lidi prožít nový způsob venkovského života, získat nové zážitky a zkušenosti. Děti může ohromit prostředí venkovských domů, dospělé zase nedotčená příroda.

Každého láká něco jiného. V letních měsících přichází v úvahu koupání, jízda na loďkách, turistika, cyklistika. Aby mohli tyto aktivity provozovat, musí znát cesty, kterými se k nim dopraví například využitím veřejné dopravy nebo vlastními dopravními prostředky, proto je nutné seznámit hosty se zajímavostmi v blízkém i vzdáleném okolí. Oblíbenými se dále stávají vyjížďky na koních, horolezectví, rybolov, jízda v selské bryčce, v zimě na saních, na lyžích i běžkách.

Co majitele farem zajisté potěší nejvíce je, když si od nich jejich ubytování odnesou něco, co užijí i po skončení pobytu. K tomu patří pečení chleba, domácí výroba sýra či marmelád a zavařenin.

2.4 Environmentální pohled na cestovní ruch

Jednostranná ekonomická orientace, extrémní návštěvnost a celkově nešetrný přístup nejen ke kulturním a přírodním unikátům může vést k jejich degradaci a zániku, proto se snaží legislativní ochrana tato negativa zmírnit. Patrné je to především ve vztahu ochrany přírody a rozvoje cestovního ruchu. Zmírňovat důsledky je možné dvěma přístupy: „soutěžícím“ a „spolupracujícím“. Tzv. soutěživý přístup můžeme popsat jako regulaci CR, která spočívá víceméně v úsporné snaze správ chráněných území omezit aktivity cestovního ruchu. Druhý tzv. spolupracující přístup pak znamená, že správce přírodně a krajině hodnotného území přistupuje k CR aktivně a strategicky: upřednostňuje jeho šetrné formy, monitoruje dopady a vyvozuje z nich závěry, provozuje návštěvnický management, komunikuje s místními obyvateli a vzdělává návštěvníky. Dalším případem mohou být tzv. geoparky, které představují novo formu šetrného cestovního ruchu. Jedná se o geologicky zajímavá území, ve kterých je za účasti místního obyvatelstva návštěvník seznamován s geologickými zajímavostmi a jejich vazbou na kulturně-historické dědictví místní komunity. V Čechách jsou zatím dva existující: Český Ráj a Egeria (Fialová, 2012).

2.5 Negativní dopady agroturistiky

Doposud jsme pohlíželi na agroturistiku jako na výhodnou, účelnou

a prospěšnou aktivitu doplňující zemědělskou výrobu. Šlo spíše o vzájemně se doplňující vztah mezi cestovním ruchem a zemědělstvím. Existuje ale případ, kdy se tato dvě odvětví stávají konkurenčními. Týká se to zejména konkurence v rozložení a využívání pracovních sil – pracovníků farmy: hlavní sezóna cestovního ruchu je shodná s hlavní sezónou v zemědělství, kdy probíhají žně a konkurence z hlediska umístění volného kapitálu. Kam tedy vlastně vložit volné finanční prostředky, do rozvoje zemědělské výroby nebo agroturistiky (Škodová Parmová, 2007)?

Mezi negativní dopady agroturistiky může spadat přetěžování žen, dopad na životní prostředí, zátěž a stres pro místní obyvatelstvo i úbytek půdy. Farmářky jsou důležitým článkem agroturistiky. Musí se starat kromě práce v zemědělství také o domácnost. Perou prádlo, uklízí, stále něco porovnávají, chystají snídaně a zajišťují plno dalších činností. Není divu, že může dojít k jejich přetěžování. Provozováním agroturistiky poškozujeme polní cesty, vyrušujeme zvěř, vzniká mnoho odpadků a leckdy si to ani neuvědomujeme. To vše má za následky negativní dopad na životní prostředí. Místní obyvatelstvo nemusí snášet příliš vysokou návštěvnost a nepřizpůsobivé turisty původní venkovské struktury. Někteří obyvatelé z toho mohou být vystresováni a zatěžováni. Pokud podnikatelé stále více rozšiřují svou ubytovací kapacitu a staví nové budovy, dochází k úbytku půdy (Škodová Parmová, 2007).

2.6 Udržitelnost cestovního ruchu

Je všeobecně známé, že současná úroveň mezinárodního cestovního ruchu i předpokládaný vývoj v dlouhodobém časovém horizontu do budoucnosti vytváří podmínky na jeho aktivní působení. Pokud jsme v minulosti o hovořili o tom, že „cestujeme za hranice všedních dní“, v současnosti, když je dopravní dostupnost většiny zemí a územních celků na všech kontinentech reálná, můžeme hovořit o „cestování za nepoznaným“ (Novacká, 2013).

Vztah cestovního ruchu a prostředí je jako základ posuzování udržitelnosti CR komplexní. Potenciální přínos cestovního ruchu pro udržitelné využívání krajiny je dán především finančním příspěvkem na údržbu přírodních oblastí skrze environmentální daň, zpoplatnění některých aktivit (vstup do zvláště chráněných území), popř. formou dobrovolných plateb. Existují specializované skupiny lidí se zvýšenou ochotou za možnost provozování aktivit ve volné přírodě platit. Mezi ně patří např. pozorovatelé ptáků, pozorovatelé kytovců nebo lovci. Podstatou potenciálního přínosu turismu k udržitelnému obhospodařování krajiny je však

vzdělanost návštěvníků. Poučený návštěvník se bude vědomě chovat podle zásad udržitelnosti nejen v době účasti na cestovním ruchu. Mimo tuto skutečnost bude poučený návštěvník ochoten přispět také na záchranné nebo výzkumné projekty v navštívené oblasti (Navrátil, 2012).

3 CHARAKTERISTIKA REGIONÁLNÍHO KONTEXTU

Níže uvedený text přibližuje krajinný celek, v němž se zkoumaný městys nachází. Nejprve půjde o zařazení do územního samosprávného celku a jeho bližší charakteristiku. Jedná se zejména o polohu a rozlohu. Dále je zmíněn region a okresní město. O nich jsou stručně zaznamenány nejzajímavější informace.

3.1 Jihočeský kraj

V oblasti jižních Čech je rozšířeno především lesnictví a rybníkářství. Průmysl se zde začal rozvíjet až v průběhu minulého století, proto je tato oblast označována jako zemědělsky významná. Jihočeský kraj představuje poměrně uzavřený celek, jehož jádrem je jihočeská kotlina, která je obklopena Šumavou, Brdy, Středočeskou žulovou vrchovinou, Českomoravskou vrchovinou a Novohradskými horami. Jihočeskou kotlinu lze rozdělit na dvě části, a to pánev Českobudějovickou a pánev Třeboňskou.

Díky příhraniční blízkosti s Rakouskem a Spolkovou republikou Německo poskytuje jihočeský kraj možnost zahraničního obchodu s rozvojem cestovního ruchu. Zdroj: [1]

Protože převážná část území leží v nadmořské výšce 400-600 m. n. m., jsou zde klimatické podmínky poněkud drsnější. Nejvyšší bod jižních Čech je šumavský vrchol Plechý se svými 1378 metry, naopak nejnižším místem je hladina Orlické přehrady v okrese Písek, která měří 330 metrů.

Tento kraj je typický pro své vodstvo. Pyšní se hned několika řekami, velkým množstvím rybníků a také vodními nádržemi. Nejvýznamnější řekou je řeka Vltava s přítoky Malše, Otavy, Lužice. Největším rybníkem, nejen v jižních Čechách, ale i v celé České republice, je Rožmberk, dále Bezdrev a Horusický rybník a k vodním nádržím této oblasti patří jednoznačně Lipno, Orlík a také Římov.

Zdroj: [2]

3.2 Českokrumlovský region

Českokrumlovsko je jednou z posledních rozlehlejších oblastí ve střední Evropě, která ještě není natolik ovlivněna negativními důsledky civilizace. O zdravé krajině svědčí velké množství chráněných druhů rostlin a živočichů i existence řady chráněných území. Přírodní krásy regionu jsou proto základním předpokladem cestovního ruchu, turistiky i aktivního odpočinku. Svou polohou na území tří zemí - Čech, Rakouska a Bavorska, tzv. „Zelené střeše Evropy“, umožňuje návštěvníkům objevovat jeho krásy pěšky nebo na kole na mezistátních drahách. V letních měsících

je oblíbená vodní turistika na řece Vltavě a další vodní sporty na Lipenském jezeře. V zimě je zas příležitost pro zimní sporty.

V tomto regionu je známa četnost historických stavebních, církevních i světských památek. Výjimečnou uměleckohistorickou hodnotu mají kláštery ve Zlaté Koruně a Vyšším Brodě. Za mimořádnou památku je považováno také poutní místo Kájov u Českého Krumlova. Vyhledávaným cílem turistů je také hrad Rožmberk nad Vltavou - kolébka panského rodu erbu červené pětিলisté růže. Lákadlem je i jedna z největších zřícenin v Čechách, Dívčí Kámen. Největším magnetem nejen cizinců je však unikátní architektonický a urbanistický celek - město Český Krumlov, které bylo zapsáno roku 1992 na seznam světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO. Hrad a zámek v Českém Krumlově je druhým největším v Čechách.

Z hlediska přírodních poměrů je tento okres územím velmi pestrým, ať už jde o územní členitost, geologickou stavbu, klima či bohatství fauny a flóry. Geologická stavba regionu je velmi členitá. Celé území je součástí podsoustavy Šumava. Samostatnou horskou skupinou jsou Novohradské hory na jihovýchodním pohraničí okresu. Nejvýznamnějšími vrchovinnými celky jsou Krumlovská a Prachatická vrchovina, která v oblasti Blanského lesa dosahuje až horských poloh - Klet' (1084 m. n. m.).

Převážná část Českokrumlovska náleží k povodí řeky Vltavy. Přirozené stojaté vody se zde nevyskytují a ani rybníků není mnoho. Na území okresu je několik údolních vodních nádrží, z nichž je největší Lipenská přehrada. Lipno a jeho okolí se stalo vyhledávaným střediskem pro letní rekreace.

Pestrost přírodních poměrů dokládá skutečnost, že na území byly vyhlášeny Národní park a Chráněná krajinná oblast Šumava, Chráněná krajinná oblast Blanský les a možná se dočkáme také označení Chráněná krajinná oblast Novohradské hory, které jsou na tento statut navrženy již řadu let. Zdroj: [3]

3.3 Český Krumlov

Jméno města pochází z německého „Krumme Aue“, což je překládáno jako „Křivý luh“. Tento název byl odvozen z přírodních podmínek, konkrétně z tvaru území, na kterém se město rozkládá - esovitě zatočených meandrech řeky Vltavy. Toto historicky proslulé město je od roku 1992 zapsáno na seznam světového dědictví UNESCO, jak je již uvedeno výše v textu. Je obklopeno řekou Vltavou, nad kterou se tyčí hrad a zámek Český Krumlov, jež obýval rod Rožmberků, následně

Eggenbergů a nakonec Schwarzenbergů.

Dnešní půdorys samotného města se čtvercovým náměstím uprostřed odpovídá časům založení. Z náměstí se paprskovitě rozutíkají nepravidelné křivolaké uličky lemované půvabnými měšťanskými domy, v jejichž zákoutích se nám k obdivu nabízí nejen jejich architektura a drobné stavební prvky, ale i prostá všeobjímající atmosféra dávno zašlých časů. Při objevování spletitých cest nás zároveň na mnoha místech překvapí tyčící se panorama majestátného sídla rožmberských vladařů a krumlovských vévodů nad střechami měšťanských domků. Těm dala inspiraci zdobnost panské rezidence. Malebné krumlovské domky dnes poskytují přístřešek rozmanitým obchůdkům a stylově vybaveným hospůdkám, mezi kterými nechybí ani středověké krčmy a prvorepublikové putyky.

Podmanivý svět zámku a podzámčí se každý rok vrací do časů svého největšího rozkvětu. Moc a sláva rožmberských vladařů každoročně v druhé polovině června ožívá při velkolepých průvodech, dobových trzích a veselí v renesančních kostýmech o Slavnostech pětিলisté růže. Zdroj: [4]

Při prohlídce interiérů hradu a zámku lze navštívit Maškarní sál i zámecké divadlo, medvědy, kteří jsou zde chováni již od dob posledních Rožmberků, lapidárium, Plášťový most a zámeckou zahradu s unikátním otáčivým hledištěm. Zdroj: [5]

4 CÍL A METODIKA PRÁCE

Tato kapitola objasňuje vznik a cíl vlastní práce, ke kterému postupným nabalováním informací autorka dospěla. V metodice je, krok za krokem, vysvětlen celý průběh sbírání dat, který vede od prostudování literatury a internetových zdrojů až po vlastní terénní šetření. Celé šetření má charakter případové studie spíše kvalitativního rázu, pro kterou jsou stanoveny tři vstupní předpoklady, jejichž platnost je v závěru práce ověřena.

4.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je deskripce venkovské turistiky v České republice, konkrétně v městysi Křemže a okolí, a následná komparace s venkovskou turistikou v Irsku, zejména agroturistikou. K vyhodnocení bylo použito studium odborné literatury, internetových zdrojů a empirického šetření (viz 4.2 - Metodika).

4.2 Metodika práce

V literární rešerši, na základě **prostudování odborné literatury**, byly objasněny pojmy týkající se problematiky cestovního ruchu. Ty později směřovaly k jedné konkrétní formě, tedy venkovskému cestovního ruchu. Autorka vytvořila obraz, který detailněji odráží způsob života lidí na venkově, který rozdělila do tří částí.

Nejprve charakterizovala venkovská stavení a jejich vybavení. Další text pojednává o možnostech vaření a podávání jídel, která si hosté mohou sami vyzkoušet nebo s nimi pomoci hostitelce a inspirovat se některými tradičními pokrmy. V poslední řadě se setkáváme se službami doplňkovými. K těm autoři řadí nejrůznější programy, na kterých se mohou podílet i ostatní obyvatelé obce. Vznikl tak teoreticko-metodologický základ pro vlastní šetření.

Dalším krokem bylo zmapovat obě zkoumané lokality v České republice a Irsku, jak již bylo zmíněno dříve. Analýza venkovského cestovního ruchu v městysi Křemže proběhla na základě studia knihy vydané Obecním úřadem ve Křemži, webových stránek městyse a statistických zdrojů. Charakteristiku irského venkova, kromě vlastního zúčastněného pozorování, studovala autorka především na internetu.

Následovalo **terénní šetření**, pro které byly použity techniky sociologického výzkumu (bližší charakteristika viz Hendl, 2005). Ve Křemži bylo prováděno dotazníkové šetření na významné akci pořádané obcí v červenci roku 2015. Jednalo se o Křemežský veletrh, který symbolizuje návrat k tradici. Akci pořádá městys

každoročně, lze tedy říci, že je aktivní v provozování venkovského cestovního ruchu. Mezi náhodně dotazovanými bylo rozdáno 30 dotazníků (viz 11.3.1 - Příloha). V Irsku autorka rozdala a pomohla s vyplněním dotazníků (viz 11.3.2 - Příloha) celkem 60 lidem, kteří trávili dovolenou na dvou náhodně vybraných irských farmách. V každém ubytovacím zařízení odpovídalo tedy 30 respondentů. Následně byly všechny dotazníky vyhodnoceny a zpracovány do tabulek a grafů v programu Microsoft Excel a jsou uvedeny v kapitole 6.

Rozhovory byly provedeny s podnikateli provozujícími agroturistiku na Českokrumlovsku v březnu roku 2016. V Irsku prováděla autorka rozhovory v srpnu roku 2015 s majiteli obou farem na základě stejné osnovy (viz Příloha) jako s podnikateli v Čechách. Rozhovory byly zpracovány textově v kapitole 7.

4.3 Hypotézy

Pro případovou studii byly stanoveny předpoklady, které jsou ověřovány empirickým terénním šetřením.

- V městysi Křemže jsou využívány místní přírodní a kulturní zdroje pro venkovskou turistiku.
- Křemže zapojuje místní obyvatelstvo do akcí, které pořádá.
- Agroturistika je rozšířenější v zahraničí než v České republice.

5 VÝSLEDKY - OBJEKTIVNÍ VÝSLEDKY

Objektivní výsledky jsou založeny na skutečnosti. Vznikly po prostudování odborné literatury a vytvářejí podklad pro výsledky subjektivní.

5.1 Křemežsko - charakteristika modelové oblasti

Turistická destinace Křemežsko leží v malebné kotlině jižních Čech, ohraničené z jihu Blanským lesem a ze severu Haberským pohořím, táhnoucí se od levého břehu Vltavy směrem západním. Tento kraj zůstal doposud uchráněný před rozmachem průmyslu a zásahy civilizace do panenské přírody. Centrem této oblasti je městys Křemže, kterému náleží devět osad: Bohouškovice, Chlumeček, Chlum, Chmelná, Lhotka, Loučej, Mříč, Stupná a Vinná. Zdroj [6]

Podle Českého statistického úřadu se městys Křemže rozkládá na rozloze 3812 ha v nadmořské výšce 521 m. n. m. Při posledním sčítání obyvatel, v roce 2015, zde bylo hlášeno 2829 trvale žijících obyvatel, z toho 501 ve věku 0-14 let, 1883 ve věku 15-64 let a 445 ve věku 65 let a více. Celkem se v městyse nachází 695 registrovaných subjektů. V zemědělství, lesnictví a rybářství podniká 58 subjektů, ve stavebnictví 99 subjektů, v průmyslovém odvětví 105 subjektů a v obchodě 95 subjektů. Podíl nezaměstnaných osob tvoří 4,41%. Zdroj [7]

5.1.1. Rozpočet městyse Křemže

Příjmy městyse Křemže lze rozdělit na daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté transfery - dotace. Z daňových příjmů jsou pro bakalářskou práci nejdůležitější poplatky za lázeňský a rekreační pobyt, které ve schváleném rozpočtu, roku 2015, činily 15 000 Kč a poplatky z ubytovací kapacity, jejichž schválený rozpočet činil 10 000 Kč. Ke kapitálovým příjmům patří např. příjmy z prodeje pozemků, z nedaňových příjmů jsou to mimo jiné přijaté splátky půjčených prostředků. Přijaté dotace činily celkem 2 043 000 Kč. Celkový schválený rozpočet Křemže za rok 2015 vyšel na 32 151 000 Kč (viz Tab. 1).

Tab.1: Rozpočet obce

Příjmy	Schválený rozpočet (Kč)	Rozpočet po změnách (Kč)	Skutečnost (Kč)
Daňové příjmy	28 329 000	28 337 000	23 902 000
Daně a poplatky z vybraných činností a služeb	1 159 000	1 167 000	1 092 000
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	149 000	149 000	137 000
<i>Poplatek ze psů</i>	110 000	110 000	103 000
<i>Poplatek za lázeňský a rekreační pobyt</i>	15 000	15 000	14 000
<i>Poplatek za užívání veřejného prostranství</i>	10 000	10 000	7 000
<i>Poplatek ze vstupného</i>	4 000	4 000	3 000
<i>Poplatek z ubytovací kapacity</i>	10 000	10 000	10 000
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	300 000	300 000	280 000
Poplatky a odvody z životního prostředí	460 000	468 000	361 000
Správní poplatky	250 000	250 000	314 000
Daně z příjmů, zisků a kapitálových výnosů	13 170 000	13 170 000	10 878 000
Daně z příjmu FO	6 720 000	6 720 000	4 802 000
Daně z příjmu PO	6 450 000	6 450 000	6 076 000
Daně ze zboží a služeb v tuzemsku	12 000 000	12 000 000	10 325 000
Majetkové daně	2 000 000	2 000 000	1 607 000
Kapitálové příjmy	30 000	30 000	100 000
Z prodeje DM a ostatní kapitálové příjmy	30 000	30 000	100 000
Z prodeje DM (kromě hmotného)	30 000	30 000	100 000
<i>Z prodeje pozemků</i>	30 000	30 000	100 000
Nedaňové příjmy	1 749 000	1 810 000	1 301 000
Přijaté sankční platby a vratky transferů	2 000	2 000	2 000
Přijaté splátky půjčených prostředků	33 000	33 000	30 000
Příjmy z prodeje NM a ostatní nedaňové příjmy	30 000	91 000	92 000
Příjmy z vlastní činnosti	1 684 000	1 684 000	1 178 000
Přijaté transfery (DOTACE)	2 043 000	15 016 000	11 485 000
Investiční přijaté transfery	0	11 475 000	8 423 000
<i>Od veřejných rozpočtů ústřední úrovně</i>	0	9 974 000	8 382 000
<i>Od veřejných rozpočtů územní úrovně</i>	0	1 501 000	41 000
Neinvestiční přijaté transfery	0	1 501 000	41 000
<i>Od veřejných rozpočtů ústřední úrovně</i>	2 043 000	3 541 000	3 063 000
<i>Od veřejných rozpočtů územní úrovně</i>	231 000	416 000	383 000
<i>Převody z vlastních fondů a ve vztahu k útvarům bez plné právní subjektivity</i>	34 000	34 000	33 000
CELKEM	32 151 000	45 192 000	36 789 000

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů www.monitor.statnipokladna.cz [cit. 2016-03-21]

5.1.2 Z nejstarších dějin Křemežska

Krajina na severovýchod od Kletě náležela již od 13. století jedné z větví pánů Bavorů ze Strakonice, přesněji Dubenským z Chlumu podle jejich sídla - tvrze na Chlumu. V roce 1318 se bratři Jindřich a Smil o svůj rodový majetek rozdělili, takže Jindřich zůstal na Chlumu a Smil založil větev křemežskou, kde si také postavil hrad. Po něm vládli ve Křemži jeho synové, přičemž jeden z nich rozšířil Křemži o další vesnice a kamennou tvrz. Nabyt tak velkého jmění, které mu záviděl Oldřich z Rožmberka. Oldřichovi se podařilo Smilova syna Jana zajmout a držel ho

do té doby, než mu vydal křemežské zboží. Následně dal Oldřich hrad ve Křemži zbořit (Nejedlý a kol., 1994).

5.2 Přírodní dispozice

Městys Křemže se nachází v CHKO Blanský les. Je tedy samozřejmostí, že má, díky svému přírodnímu charakteru, návštěvníkům a turistům co nabídnout. V následujících podkapitolách jsou bližší informace čím a kam láká fauna a flóra milovníky přírody.

5.2.1 Lesy a rostlinstvo

Převážná část Blanského lesa je porostlá horskými a podhorskými lesy s převahou buku. Přestože se nejedná o bučiny původní, je tento komplex přirozených lesů považován za unikátní. Nejpůvodnější části jsou vyhlášeny rezervacemi. Jedná se například o Státní přírodní rezervace (SPR) Klet' nebo SPR Holubovské hadce. Ostatní kulturní lesy jsou většinou smrkové. Výčet květeny by mohl zaujmout dlouhý seznam druhů vázaných na rašeliniště, mokřadla, louky, suché stráně, ale hlavně na lesní porosty, na kterých lze spatřit dřípatku horskou, kostřavu lesní, kaprad' osténkatou a další (Nejedlý a kol., 1994).

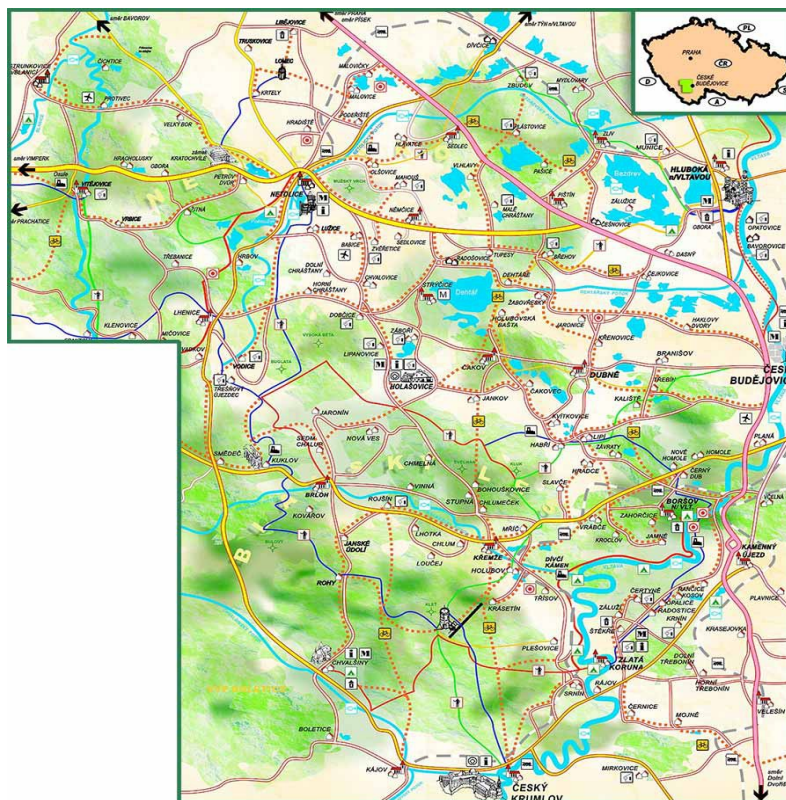
5.2.2 Zvířectvo

Rozsáhlé a z velké části smíšené lesní porosty určují celkový charakter zvířeny. Z kopytníků je nejhojnější srnec a prase divoké, v bukových lesích je běžně spatřitelný plšík lískový a od Třisova pochází unikátní nález netopýra brvitého. Pro horské lesy je charakteristická ptačí fauna. Vodní toky kdysi oplývaly raky, kteří dnes však již téměř, díky našemu sobeckému vztahu k přírodě, vymizeli. Křemežský potok patří vesměs k pstruhovému pásmu. Pstruha je ale nutné pravidelně vysazovat (Nejedlý a kol., 1994).

5.2.3 CHKO Blanský les

Charakter terénu Blanského lesa, jeho hodnotné přírodní a krajinné prostředí s řadou kulturních památek, vytváří ideální podmínky pro pohybovou rekreaci (viz 5.2.3 - obr. č. 1). Milovníci zimních sportů zde najdou přes 40 km vyznačených běžeckých stop, z nichž jedna začíná v Krásetíně u stanice lanové dráhy. Jednotlivé trasy a nástupní místa jsou označeny směrovkami a informačními tabulemi poskytující návod na mazání lyží a na použití vhodných vosků. Na každé tabuli je rovněž zobrazena mapa s místem, kde se sportovec nachází, stejně tak nadmořská výška, výška sněhové pokrývky a teploměr. Součástí je i část naučné stezky s několika zastaveními o přírodních a historických hodnotách hory Klet'. Zdroj: [8]

Obrázek číslo 1: Blanský les a Netolicko: informace pro turisty

Zdroj: <http://www.blanet.cz/> [cit. 2016-03-21]

5.2.4 Chataření a zahrádkaření

Mezi českými občany je velké množství kutilů a zahrádkářů, kteří rádi vyráží na svá oblíbená místa na chaty a chalupy. Ani na Křemežsku není o chaty a chalupy nouze.

Zahrádkáři na Křemežsku založili organizaci roku 1955, tj. o dva roky dříve než byl oficiálně založen Český zahrádkářský svaz, který dal vznik 35 parcelám, na nichž byly vystaveny chaty, ke kterým byly později zavedeny komunikace, elektřina i pitná voda. Na okraji Křemežského potoka se nachází zahrádkářská kolonie posetá desítkami chatek a stejně oblíbená je i lokalita Bořinka blízko Holubova. Zdroj: [9]

5.3 Kulturní památky

Na Křemežsku je kromě přírodního bohatství i možnost kulturního poznávání památek. Dívčí Kámen, Klet' a vrchol Kluk jsou umístěny na vrcholech v lesích, takže jejich zdolání je báječným výletem pro rodiny s dětmi a odměnou jim jsou rozsáhlé výhledy. Pro milovníky duchovna je ve Křemži kostel sv. Michaela archanděla, volně přístupný veřejnosti.

5.3.1 Hrad Dívčí Kámen

Nad soutokem Křemežského potoka a řeky Vltavy, mezi nádhernými historickými městy Český Krumlov a České Budějovice, se na vysoké skále tyčí zřícenina hradu Dívčí Kámen. Hrad byl založen rodem Rožmberků roku 1349, kteří ho téměř o 150 let později, v roce 1506, opustili. Poté se stal vlastnictvím obce Křemže.

Vzhledem ke spojení skalního útvaru meandrujících vodních toků i zásahu člověka je tato oblast velmi bohatá z botanického i zoologického hlediska. To byl právě ten důvod, proč byla oblast hradu vyhlášena přírodní rezervací, která je také součástí CHKO Blanský les.

Prostory hradu jsou pravidelně vyplňovány jak turisty, tak i návštěvníky koncertů, historických, šermířských i divadelních vystoupení, které se zde pravidelně konají. Nechybí ani přednášky, výstavy a historické trhy. Zdroj: [10]

Ze zřícenin hradu je dodnes dobře znatelná hradební zeď se střílnami podél přístupové cesty z bývalého parkánu na hradní nádvoří, do něhož vcházíme zachovalou vstupní branou. Hned za branou bývaly stáje pro koně a naproti vysoká hradní zeď má na svém západním konci znatelné základy, z nichž byl krásný výhled do vltavského údolí (viz 11.1. - obr. č. 4). Kolem horního nádvoří na zdích paláce jsou zachovalé omítky i ostění oken (Nejedlý a kol., 1994).

5.3.2 Kostel sv. Michaela archanděla

Kostel byl pravděpodobně postaven již koncem 13. století. Nejstarší zchovalá část dnešního kostela je presbytář z roku 1940 vystavěný v gotickém slohu. Návštěvníka kostela na první pohled upoutá hlavní oltář s pozoruhodným obrazem patrona chrámu archanděla Michaela od hlubockého rodáka Rudolfa Váchy. Ze starého kostela byla do nového přenesena jen cínová křtitelnice (Nejedlý a kol., 1994). V kostele je možno prohlédnout si celkem deset soch, z nichž je šest umístěno na vnitřních sloupech a čtyři jsou součástí bočních oltářů (viz 11.1 - obr. č. 2).

Zdroj: [11]

5.3.3 Klet'

Z hory Klet', tyčící se 1084 m. n. m., je skvostný výhled severním směrem do budějovické rybníčné kotliny a směrem k jihu na část Šumavy. Za příznivého počasí můžeme spatřit zasněžené vrcholky Alp.

Vrchol hory tvořila holá skála, která čněla vysoko nad krajem a bývala mezníkem mezi církevními a panskými statky. Kromě myslivců a lesníků nebývala

navštěvována a v těchto horách žila hojnost vysoké i nízké zvěře jako jelenů, medvědů, srnců nebo vlků. Poslední vlk a divoká kočka, kteří byli zastřeleni na Kleti v první polovině 19. století, jsou vystavováni v loveckém zámečku na Hluboké.

Rozhlednu nechal vystavit kníže Josef Schwarzenberg na popud stavitele Jana Salaby - vášnivého zájemce o astronomii. Právě tento zájem ho přivedl k myšlence zřídit na Kleti rozhlednu. Od poloviny 19. století stojí na Kleti hvězdárna Mikuláše Koperníka, zaměřená na astrofyzikální studium malých těles sluneční soustavy.

Od 1. července 1961 zajistil příjem televizního programu v jižních Čechách vysílač Klet'. Přepravu zaměstnanců televizního vysílače umožnila téměř o 10 let později lanová dráha, která dodnes slouží také návštěvníkům rozhledny (viz 11.1 - obr. č. 3) (Nejedlý a kol., 1994).

O tom, že Klet' patří mezi turisticky oblíbená místa svědčí i následující tabulka návštěvnosti hvězdárny (viz 5.3.3 - tab. 2). Lidé ale navštěvují Klet' i mimo tyto akce, takže v reálu je návštěvnost ještě vyšší.

Tab. 2: Statistika roční návštěvnosti hvězdárny - Klet'

SKUPINA	Akce	Počet
Základní školy	11	356
Školy vyšších stupňů	11	260
Dětské, mládežnické, seniorské org. + zájezdy	20	647
Přednášky mimo zařízení	21	1160
Veřejnost	293	5801
Celkem	356	8224

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů www.hvezdarnacb.cz/dokumenty/rok2014.pdf

5.3.4 Vrchol Kluk

Vrchol Kluk s nadmořskou výškou 741 m.n.m. je hora v Prachatické hornatině, která je součástí Šumavského podhůří. Nachází se 12 kilometrů od Českých Budějovic v katastrálním území Slavče. Na jeho vrcholu se tyčí mohutná skála, z níž se naskytují výhledy směrem na západ a jihozápad. Na skále je malý železný kříž se schránkou, do které návštěvníci zapisují své toulky krajinou. Severně od vrcholu stojí vysílač.

Rozhled z vrcholu oceňoval ve svém díle „Země zamyšlená“ známý básník a spisovatel Ladislav Stehlík se slovy „... kdo zteče skalnatý vrchol, je odměněn širokým rozhledem na netolickou stranu i do budějovických luk, a věřte, že je to krása, která věru stojí za podívanou.“ Jižním směrem se k západu otevírá výhled na protilehlý hřeben Blanského lesa s Kletí a Bulovým, za níž vyčnívají

vzdálenější šumavské vrcholy Knížecí stolec, Boubín nebo Libín. Zdroj: [12]

5.4 Tradice ve Křemži

Život plný venkovské idyly a dobrého sousedství se začal projevovat po skončení polních prací, kdy už byla pole sklizená a všude pooráno. Dobou adventní končily také všechny zábavy pro mladé. Poslední taneční zábavou byla Kateřinská nebo také Cecilská, na které měly všechny hudební kapely hrát zadarmo. Před Vánoce se peklo a uklízelo ve velkém, i když v omezeném množství a sortimentu. Chléb se pekl v každé rodině ve velké peci, kam se jich vešlo několik najednou. Musel vydržet i 14 dní a byl natolik kvalitní, že i takto starý se dal jíst a chutnal.

Masopust byl mimo jiné i dobou svateb, neboť v tuto dobu na ni byl čas. Svatby bývaly pravé selské a vyžadovaly mnoho příprav a starostí.

Jaro s sebou přinášelo stavění máje, konaly se poutě na známá mariánská místa, byly prováděny odvody branců (z Mříčí do Č. Krumlova) a krásná byla oslava Božího těla (Nejedlý a kol., 1994).

5.4.1 Poutě

K prvním jarním radostem dětí patřila i křemežská pouť konaná na Smrtnou nebo Smrtnou neděli. Byla to poslední neděle před nedělí Květnou. Křemežské poutě byly významnou událostí i pro dospělé z širokého okolí.

Vznik poutí sahá do 2. poloviny 18. století a souvisí s církevním životem. Členové církevního řádu se scházivali ke společným modlitbám do Křemže čtyřikrát do roka - na neděli Smrtnou, druhou neděli po Velikonocích, na svátek Nanebevstoupení Páně (tj. 40. den po Velikonocích) a na sv. Michaela (29.9. - patrona zdejšího chrámu).

Za německé okupace nastal vlivem nedostatku všeho zboží také úpadek poutí. Ani komunistický režim nedokázal obnovit slávu křemežských poutí, takže zanikla i pouť na Smrtnou neděli a se zrušením svátku Nanebevstoupení Páně zanikla i tato pouť. Poslední z poutí je pouť Michalská, která dnes jen pomalu nabývá někdejší slávy a úrovně. Nasvědčuje tomu i nynější životní styl a shon lidí (Nejedlý a kol., 1994).

5.4.2 Pálení ohňů M. J. Husa

V předvečer svátku Mistra Jana Husa, se v upomínku na jeho mučednickou

smrt pálily ohně. Mladší chasa navezla na vyšší kopec dřevěný odpad jako byly větve ze stromů, lesní souše a křoviny, aby hranice byla co nejvyšší. Zapalovala se až po setmění, kdy býval krásný pohled do kraje, v němž plály ohně. Jeden za druhým postupně vzplanul a pak zase pomalu uhasínal. Na Křemežsku bývaly u rybníka Blatec, dnes již známý jako "Starostřák", na Mříčském vrchu, na Vlkanci, nad Krásetínem a nad Holubovem (Nejedlý a kol., 1994).

5.4.3 Dožínky a posvícení

Po svezení poslední řůry obilí do stodoly slavila rodina hospodáře další neděli dožínky. Byla to zároveň oslava celoroční rolníkovy dřiny. V sobotu se uklízelo, hospodyně pekly koláče, které pak děti nosily příbuzným a zvaly na dožínky.

Podobnou slavnostní nedělí bylo také posvícení. V křemežském kraji se drželo různě. První bývalo Matoušovo ve Mříčí a v Bohouškovcích, po 21. září. Křemže, Chlumeček a Holubov slavily stejně jako Chlum, Loučej a Lhotka o křemežské Michalské pouti. O týden později slavili třísovští. Chmelná až po 16. říjnu a posledním bylo posvícení v Krásetíně po 28. říjnu. Příprava byla stejně pečlivá jako na dožínky. U svátečního oběda se sešlo nejbližší příbuzenstvo a tradičně se podávala vepřová pečeně, hovězí rajská omáčka, husa nebo zajíc na smetaně. Obě tyto tradice - dožínky i posvícení, se drží dodnes (Nejedlý a kol., 1994).

5.4.4 Jarmarky

Další významnou událostí srovnatelnou s poutěmi byly i křemežské jarmarky - trhy. Povolení konat trhy dostala Křemže roku 1908. Do roka jich bylo celkem šest. Bylo pro ně vyhrazeno velké prostranství směrem ke škole a později bylo ještě dvakrát rozšiřováno.

Křemežské jarmarky vznikly za 2. světové války. Nyní se městyse snaží navázat na ně pořádáním letního křemežského veletrhu (Nejedlý a kol., 1994).

5.4.5 Křemežský veletrh „Vše pro domov, zahradu a hobby“

Křemežský veletrh je neodmyslitelnou součástí městyse Křemže. Tato každoroční akce, která se letos konala již po 24., ročně láká tisíce návštěvníků. Očekává se, že sem přijedou lidé ze všech koutů České republiky. Akce se koná vždy koncem července a trvá od čtvrtku do neděle.

Čtvrtku patří slavnostní zahájení. Slova se ujme starosta Křemže a starostové

obcí blízkých. Celá akce probíhá ve školním areálu. Pátek večer je především pro mladé účastníky, kteří se celý rok těší na diskotéku. V sobotu si zatančí pak jejich rodiče na country zábavě a k neděli patří dechová kapela Babouci a také velkolepý ohňostroj. V průběhu celého veletrhu hraje ve stanu živá hudba různých žánrů. Co se týče stánků, vystavovatelé se předhánějí v zahradnickém odvětví od sekaček, přes motorové pily, žebříky, květiny, hadice až po bazény. Dále je zde k dispozici nepřehledné množství oblečení, jídla a pití. Pro nejmenší jsou zde připraveny atrakce, které, alespoň na krátký čas, dají netrpělivým rodičům chvíli odpočinku. Nejpočetnějšími návštěvníky jsou však místní obyvatelé, kteří si přes rok nestihli moc popovídat a užívají si jeden druhého u jednoho stolu.

Na této akci nesměla autorka promeškat rozdání dotazníků. Zaškolila sestru, která byla tak ochotná a během její nepřítomnosti rozdala 30 dotazníků návštěvníkům, kteří je vyplnili. Díky nim se jí podařilo zachytit, co zde nejvíce láká občany v konkrétní věkové kategorii a co by například na této akci změnili, respektive, co jim na Křemežském veletrhu chybí k úplné spokojenosti. Celý dotazník (viz 11.2.1 - Dotazníky) a některé fotografie (viz 11.1 - obr. č. 5) můžete nalézt v příloze.

5.5 Statky a farmy v CHKO Blanský les

V CHKO Blanský les lze nalézt poměrně velké množství statků a farem sloužící k ubytování, poskytování výrobků vlastní produkce anebo obojího. Z široké škály je vybráno sedm následujících ubytovacích zařízení, a ty, jejichž hlavní náplní je agroturistika, jsou dále porovnávány s ubytováním na farmách v Irsku. Na statech zaměřených na agroturistiku byl s majiteli prováděn rozhovor založený na stejných otázkách jako byl proveden s majiteli irských farem. Na základě odpovědí a fotodokumentace jsou porovnávány obě strany podnikání.

5.5.1 Ubytování u Jílků

Ubytování u Jílků je statek nacházející se v jihočeské vesničce Chlum. Vesnička leží necelý 1 kilometr od obce Křemže přímo pod nejvyšším vrcholem Blanského lesa. Rodina poskytuje ubytování ve dvou samostatných bytech s vlastním vchodem. Byty jsou situovány v tzv. „vejminku“ a umožňují pobyt i čtyřnohým mazlíčkům. Zdroj: [13]

5.5.2 Penzion Čížkovec

Penzion Čížkovec nabízí ubytování na statku v obci Chlum. K ubytování hostů slouží celkem 4 pokoje. Pokud chtějí vzít své mazlíčky s sebou, zaplatí za ně drobný poplatek. Součástí ubytování je bazén, pingpongový stůl a travnaté volejbalové hřiště, parkování i ohniště. Majitelé statku zprostředkovávají jízdu na koních, rybolov a lov zvěře. Okolí je ideální také pro cyklistiku, turistiku a k dispozici jsou tenisové kurty, vzdálené od ubytování 1 km. Zdroj: [14]

5.5.3 Ekofarma U Bychů

Jihočeská farma, ležící u obce Brloh, se nachází ve středu trojúhelníku tvořeného městy Český Krumlov, České Budějovice a Prachatice. Zaměřuje se hlavně na chov masného skotu a v menší míře i chov slepic a produkci vajec. O chod farmy se stará Libor Lev se synem.

Hlavní zaměření spočívá v chovu masného skotu, zejména plemene Charolais. Později bylo do hospodářství zařazeno i hejno slepic dříve chované pro vlastní potřebu, dnes se vejce prodávají na farmářských trzích.

V roce 2010 získala farma certifikát ekologického zemědělství. V současné době tedy produkuje ekologický skot, seno, obilí a vejce. O dva roky později byl do výrobních bloků zařazen i sad, takže se nabídka rozšířila i o ovoce. Rodina hospodařící na ekofarmě provozuje také pojízdnou prodejnu, se kterou zhruba po měsíci navštěvuje farmářské trhy. Zdroj: [15]

5.5.4 Farma Borová

Farma, kterou obhospodařují manželé Kamírovi, se nachází ve vesnici Borová u Chvalšín a je již několik let zapojena do systému Kontrolovaného ekologického zemědělství. Mezi certifikovanými produkty jsou hovězí biomaso, zástavový skot, jatečná zvířata a luční seno.

Manželé chovají 90 kusů krav bez tržní produkce, kříženky plemene Aberdeen Angus a Red Angus. Kromě hovězího dobytka vlastní také 18 koní, zástupce westernových plemen, klisny českého teplokrevníka a rozrostl se i „pony club“. Koně chovají ke sportovním a hobby účelům.

Během roku se na farmě konají závody a setkání přátel koní. Koním je k dispozici 8 boxů a v průběhu závodní sezóny dalších 30 montovaných boxů,

krytá kruhová a otevřená písková jízdárna, krytá výcviková hala a venkovní hřiště s rybníkem a přírodními skoky. Zdroj: [16]

5.5.5 Penzion Tvrz Chlum

Tvrz Chlum je rodinná farma, kterou najdeme opět ve vesničce Chlum, jedné z devíti osad městyse Křemže, přímo pod vrcholem Klet'. Farma se skládá z řady hospodářských budov, přičemž funkci ubytování zajišťuje samostatná ubytovací kapacita a průběžně rekonstruovaná renesanční sýpka. K ubytování je k dispozici 7 pokojů a 1 samostatný apartmán. Pokoje jsou dvoulůžkové, z nichž je 5 vybaveno kuchyňkou a vlastním sociálním zařízením. Kuchyňským vybavením jsou mikrovlnné trouby, rychlovarné konvice, elektrické vařiče, ledničky i nádobí. Nechybí zde ani společenská místnost s TV a jídelním stolem. Apartmán je součástí hospodářského dvora a k ubytování slouží pouze v období července a srpna. V areálu je možnost zapůjčení pétanque, tenisových pálek, společenských her, volejbalového míče, šipek anebo map.

Jednou z hlavních hospodářských činností farmy je chov koní. Kvalitní vedení a bohaté zkušenosti chovatele jsou zárukou bezpečné výuky jezdeckví na koních. Farma je doplněna dvěma jízdárnami a vhodných doplňků k jízdě na koních. Zaježdít si mohou jak začátečníci tak pokročilí a při vyjíždkách poznávat krásy zdejší přírody. K dalším aktivitám spojených se zvířaty je péče o ně. Kromě koní jsou součástí Tvrze ovce, kozy, psy a kočky.

Penzion Tvrz Chlum vlastní manželé Hořejší. S panem Přemyslem, velice milým a vitálním člověkem, kterému je již přes 80 let, byl v souvislosti s porovnáním agroturistiky v Čechách a v Irsku proveden krátký rozhovor (viz 7 - Rozhovory), který je použit pro komparaci s irským agroturismem. Fotodokumentace celého objektu viz 11.1 - obr. č. 6 - 9. Zdroj: [17]

5.5.6 Ekofarma Balada

Tento objekt se nachází ve vesnici Stupná, cca 2 km od obce Křemže. Podle webových stránek se ekofarma zabývá chovem ovcí, krůt, kachen a slepic a zajišťuje ubytování v samostatných apartmánech až pro šest osob. K dispozici je obývací pokoj, kuchyň, ložnice a WC. Z venkovního zařízení je součástí farmy uzavřený dvůr s posezením a možnostmi grilování, hra pétanque, stolní tenis, kulečnick a krytý bazén.

Pokud bychom chtěli, majitelé zajistí raut či firemní večírek nebo nám budovu propůjčí k rodinné oslavě. Ze sportovního odvětví si zájemci mohou

zarezervovat objekt pro sportovní soustředění, redukční pobyty nebo v době pobytu absolvovat koňskou stezku na koních.

Vše vypadalo velice hezky, proto majitelka ekofarmu zařadila na seznam farem, které navštíví a s majiteli provede krátký rozhovor. K návštěvě zvolila středu 2. března 2016. Ekofarmu nebylo těžké najít díky adrese a fotografii objektu uvedené na webových stránkách. Po příchodu dovnitř sdělil autorce pán, který obývá tento statek, že dům před dvěma lety koupil jeho syn, a že zde také společně žijí. Když mu bylo vysvětleno, o co jde, řekl, že statek neslouží k ubytování a že nemá žádná zvířata, tudíž byla farma vyřazena z terénního šetření. Zdroj: [18]

5.5.7 Statek Linda

Statek Linda se nachází na okraji CHKO Blanský les v obci Lipanovice. Díky oplocené zahradě, pískovišti a malé ZOO se jedná o ideální místo pro trávení dovolené rodin s dětmi. K dispozici jsou 3 pokoje s rozdílným počtem místností doplněny kuchyňkou a sociálním zařízením. Hosté mohou využívat i venkovní terasu, bazén a gril.

Na statku se nachází množství hospodářských zvířat, která jsou volně k vidění i krmení. Jedná se o kachny, husy, krocany, králíky a prasata. V případě zájmu Vám rodina umožní ukázat život na statku takový, jaký je. Návštěvníci se tedy stávají součástí agroturistiky a autorce se naskýtá příležitost zaměřit se na statek podrobněji.

Protože v Irsku navštívila farmy dvě, bylo by dobré porovnávat je se stejným počtem zařízení v Čechách. Statek se nachází na okraji Blanského lesa, a jelikož se zabývá agroturistikou, byl zvolen ke komparaci irského a českého rurálního turismu.

Při návštěvě statku bylo však opět vše jinak. Majitelka farmy, paní Benešová, autorce sdělila, že webové stránky jsou již zastaralé, takže místo koz, prasat, králíků a drůbeže jak uvádějí na internetu, mají už jen psy a kočky. Důvodem k snížení počtu zvířat a tedy i agroturistiky byly rodinné problémy. S hospodářstvím pomáhala celá rodina. Nyní mají synové paní Benešové děti a bydlí jinde, tudíž toho na jednu osobu, která kromě penzionu chodí ještě do práce, bylo příliš. Penzion však stále funguje, i když bez možnosti agroturistiky. Zdroj: [19]

Samotný fakt, že ze tří zvolených ubytovacích zařízení provádějících agroturistiku funguje již jen jedno, je důležitý indikátor provozování agroturistiky ve zvolené oblasti.

5.6 Irský venkov

Irská republika je stát nacházející se v severozápadní Evropě a současně je třetím největším ostrovem v Evropě. Severní Irsko je součástí Spojeného království. Východní stranu Irské republiky omývá Irské moře, západní strana je obklopena Atlantským oceánem.

Díky Golfskému proudu nejsou v této zemi extrémní výkyvy počasí, což přináší velmi dobré podmínky pro hospodaření po celý rok. Ne nadarmo se této zemi také říká „Smaragdový ostrov“, o což se zasloužila bujná vegetace, která je zde díky mírnému klimatu a častému jemnému dešti. Lidé žijící v Irsku mají tedy ideální podmínky pro pěstování plodin jako jsou brambory, cukrová řepa, pšenice, ječmen a oves a starají se o skot, prasata, drůbež a ovce.

Cestovní kanceláře se se zájezdy na irské farmy předhánějí. Ubytování Bed and Breakfast (B&B) je v této republice velmi oblíbenou a rozšířenou formou. Pro obyvatele Irska je typické přátelské chování a důraz na rodinu a rodinný život, tak možná proto si většina Irů zvolila tento způsob podnikání. I rodiny, u kterých autorka nějakou dobu žila, měly ubytování B&B, které bylo navíc doplněno agroturistikou. Mapa s vyznačenými místy obou farem je umístěna v Příloze viz 11.1 - obr. č. 10.

5.6.1 Killiane Castle

Farma Killane Castle se nachází v jihovýchodním rohu městečka Wexford, které je zároveň centrem stejnojmenného hrabství, konkrétně v 3 míle vzdálené vesničce Drinagh. Klidný pobyt je umožněn v 5-hvězdičkovém ubytovacím zařízení ze 17. století, který sousedí s impozantním hradem z 15. století. Oba tyto objekty jsou situovány v rozlehlém areálu plném zeleně. Hosté sem přijíždějí, aby prozkoumali hrad a jeho okolí, k čemuž mohou využít hradní věž, odkud je skvostný výhled do malebné krajiny (viz 11.1 - obr. č. 11).

Budova má 2 poschodí. V přízemí se nachází nově zrekonstruovaná hala, která slouží také jako přijímací místnost hostů. Vpravo od ní se nachází obývací pokoj, nalevo jídelna. V prvním a druhém poschodí jsou umístěny individuálně zařízené a moderně vybavené pokoje, které poskytují pohodlí a teplo jejich novým majitelům (viz 11.1 - obr. č. 12). Jsou vybaveny televizí, vysoušečem vlasů, lahví vody a na přání je k dispozici i žehlička a žehlicí prkno. Všechny pokoje mají výhled do zahrady a na zelenou pastvu s dobyt看em.

Při příchodu je hostům nabídnuta káva nebo čaj a domácí sušenky připravené

hostitelkou. Snídaně probíhají následovně: v jídelně je prostřen široký stůl s müsli, ovocnými mísami, domácím jogurtem, marmeládou, medem a studenými nápoji. Následuje menu, kde mají hosté volný výběr z vajec, slaniny, klobás nebo například ovesné kaše. V letních měsících majitelé nabízí též večeře, jejichž součástí je salát z vlastní zahrady nebo maso z farmy.

Během pobytu mohou hosté využít nabídky služeb, které farma nabízí. Mezi aktivitami jsou toulky bukovými háji vyznačené ukazateli přes kanál, ukázky dojení holštýnského skotu, které si smí účastníci agroturistické farmy i sami vyzkoušet (viz 11.1 - obr. č. 13). Součástí je také tenisový kurt nacházející se vedle domku, hřiště na kriket a golfové hřiště s 18 - ti jamkami a odpalištěm dlouhým 300 metrů, tedy mnoho skvělých způsobů jak strávit odpoledne s rodinou. Kdyby si snad někdo z této široké nabídky nevybral, může jen tak relaxovat na zahradě nebo ve večerních hodinách u otevřeného ohně. Zdroj: [20]

5.6.2 B&B Fortview House

Tento oblíbený a velice rozšířený typ ubytování se nachází ve vesničce Cloverhill, v blízkosti městečka Belturbet, 6 mil od města Cavan, centra stejnojmenného hrabství, na severozápadě Irské republiky. Fortview house je domek s upravenou zahradou (viz 11.1 - obr. č. 14), obklopen lesy a perfektně umístěný uprostřed největší mimopstruhové rybářské oblasti, kde je možné nalézt plotice, liny a cejny v řekách Erne nebo Annalee. V okruhu deseti kilometrů od ubytování je známo více než 300 jezer a téměř všechna jsou rybářům k dispozici zdarma.

K ubytování je zřízeno 5 pokojů (viz 11.1 - obr. č. 15) s vlastní koupelnou, varnou konvicí a žehlicím prknem. Rodinám s dětmi je k dispozici dětská postýlka. Hosté mohou relaxovat v obývacím pokoji s krbem nebo na zahradě. Po domluvě je možné i mimo snídaně podávání večeře, které probíhají v prostorné jídelně. Večeře je vždy jednotná a není hostům předem známo, jaký pokrm hostitelka připraví. Tradičně se servíruje polévka, hlavní chod a dezert. Volba snídaně probíhá den předem. Po příjezdu hostů jim majitelka rozdává papír s nabídkou pokrmů, návštěvníci si zakroužkováním volí, na co mají chuť a následující ráno mají snídani na stole během pár minut. Müsli, ovoce, jogurty, marmelády a studené nápoje jsou připraveny hostům k vlastnímu podání dle chuti.

Díky nepřebernému množství jezer navštěvují Bed and Breakfast především rybáři. Ti si mohou svá rybářská náčiní uložit v přístřešku a pro své úlovky mají k dispozici prostor k zmrazení. Zkrátka nepřijdou ani ti, kteří si rybaření chtějí jen

vyzkoušet. Rodina má i své vlastní rybářské vybavení, které za drobný poplatek hostům půjčuje. Z hospodářských zvířat mají manželé masný skot a drůbež (viz 11.1 - obr. č. 16).

Deset minut od ubytování je ještě Cavan jezdecké centrum, cyklostezky, plavby na jezerech a řekách a velké množství zemědělských podniků, které lákají zájemce na prohlídku farem a statků. Vše, co není součástí farmy, zařídí na požádání hostů majitelé a ještě nabídnou odvoz až na místo, kam zájemci zrovna potřebují.
Zdroj: [21]

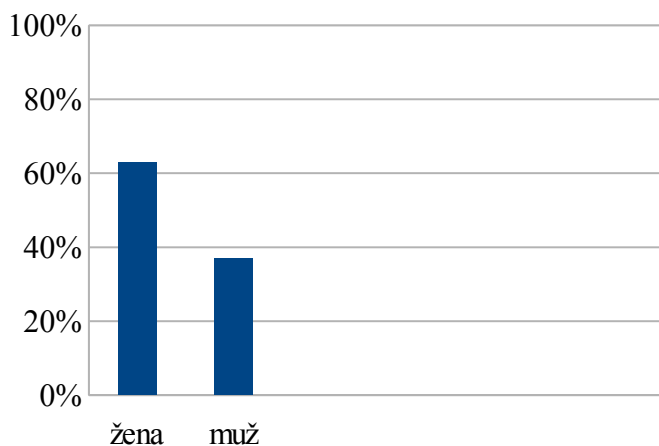
6 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ – SUBJEKTIVNÍ VÝSLEDKY

Dotazníkové šetření bylo nedílnou součástí bakalářské práce a zachytilo názory a postoje dotazovaných lidí. Úkolem v městysi Křemže bylo zjistit, jaké skupiny lidí navštívily Křemežský veletrh a proč. Dotazník obsahoval celkem 8 otázek, z nichž byla jedna otevřená. Dotazování se uskutečnilo na konci července 2015 a výběr dotazovaných byl nahodilý (viz 11.2.1 - Příloha).

6.1 Vyhodnocení dotazníků z Křemežského veletrhu

U kapitoly Křemežský veletrh „Vše pro domov, zahradu a hobby“ bylo rozdáno 30 dotazníků, jak již bylo zmíněno dříve. Lidé, kteří byli osloveni, byli velmi vstřícní, tudíž nebyl problém, rozdat je všechny ($n=30$). Otázek bylo celkem 8, z toho jedna otevřená.

Graf č. 1: Jste muž nebo žena?

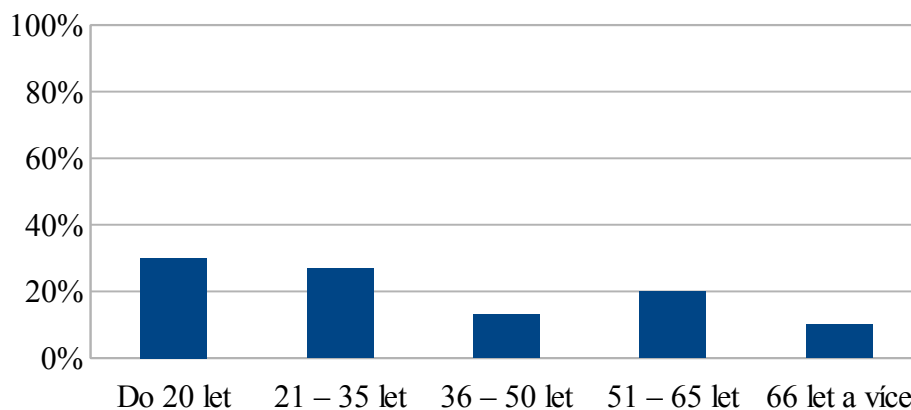
Tab. 3: Pohlaví návštěvníků

Pohlaví	Počet
žena	19
muž	11

Zdroj: vlastní šetření

Z grafu číslo 1 vyplývá, že u vyplňování dotazníku převažovaly spíše ženy, a to z 63%. Je to možná tím, že ženy jsou více komunikativnější a měly k těmto dotazníkům i vstřícnější přístup.

Graf č. 2: Kolik Vám je let?

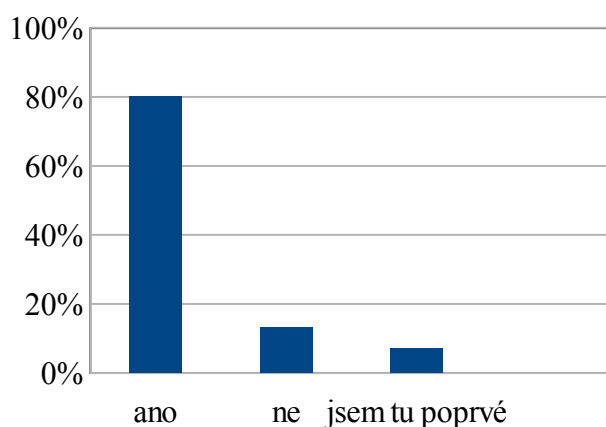

Tab. 4: Věk návštěvníků

Věk	Počet
Do 20 let	9
21-35 let	8
36-50 let	4
51-65 let	6
66 let a více	3

Zdroj: vlastní šetření

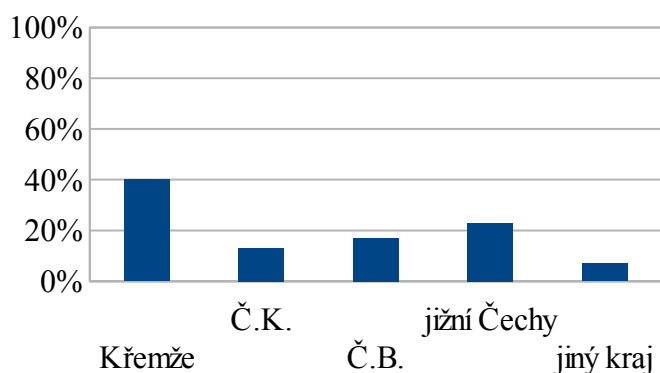
Otázka číslo 2 sloužila k identifikaci věkové struktury hostů. Křemežského veletrhu se účastnili lidé všech věkových kategorií. Nejvíce z návštěvníků, z 30%, zaujímala mládež do 20 let věku a velmi vyrovnaní byli i návštěvníci ve věku 21 - 35 let společně s lidmi ve věku 51 - 65 let. Nejméně zúčastněných bylo ve věku 66 let a více.

Graf č. 3: Navštěvujete Křemežský veletrh pravidelně?**Tab. 5:** Pravidelnost návštěv

Pravidelnost návštěv?	Počet
ano	24
ne	4
první návštěva	2

Zdroj: vlastní šetření

Z grafu číslo 3 je patrné, že návštěvníci se sem stále vrací. Z celkového počtu 30 dotazovaných odpovědělo 24 lidí, tj. 80%, že jsou zde pravidelnými hosty.

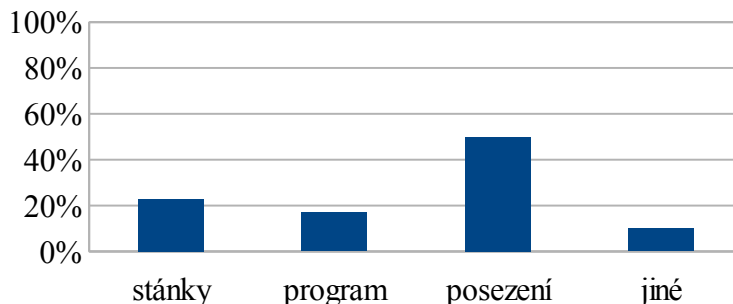
Graf č. 4: Odkud pocházíte?**Tab. 6:** Bydliště návštěvníků

Bydliště	Počet
Křemže	12
Č.Krumlov	4
Č. Budějovice	5
jižní Čechy	7
jiný kraj	3

Zdroj: vlastní šetření

Akci Křemežský veletrh podpořili svou účastí z největší části místní obyvatelé. Nechyběli ani lidé ze sousedních Českých Budějovic a z Českého Krumlova. Zajímavé však je, že svou účastí přispěli i návštěvníci z Ústeckého kraje a z kraje Vysočina, celkem 7%.

Graf č. 5: Za jakým účelem jste sem zavítali?

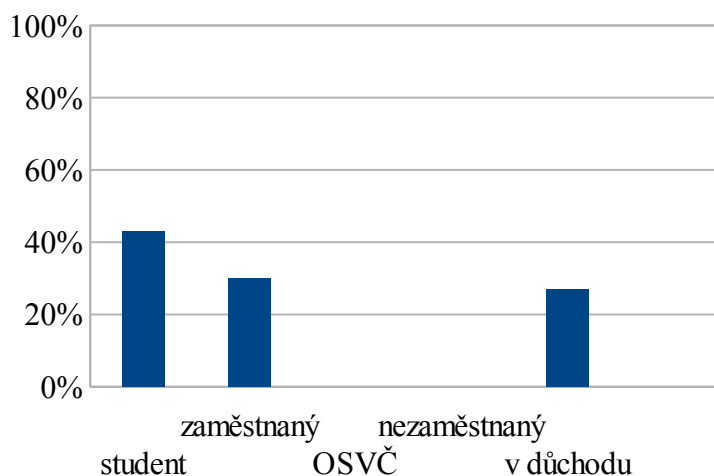
Tab.7: Účel návštěvy

Účel návštěvy	Počet
stánky se zahr. potřebami	7
kulturní program	5
posezení v pivním stanu	15
jiné	3

Zdroj: vlastní šetření

Co návštěvníky lákalo nejvíce, je z grafu č. 5 jednoznačné. Posezení s přáteli si vybralo 50% dotazovaných. Cílem 23% respondentů byly stánky se zahradnickými potřebami a 17% hostů lákal kulturní program ve stanu. Mezi těmi, kteří ztrhli odpověď jiné, byli brigádníci a pořadatel.

Graf č. 6: Jaké je Vaše pracovní zařazení?

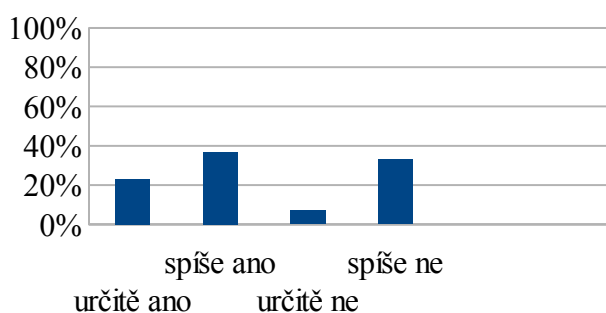

Tab. 8: Pracovní zařazení návštěvníků

Pracovní zařazení	Počet
student	13
zaměstnaný	9
OSVČ	0
nezaměstnaný	0
v důchodu	8

Zdroj: vlastní šetření

Graf číslo 6 je zaměřený na zaměstnání návštěvníků. Nejčetnější skupinou jsou ze 43% studenti. Lidé se zaměstnáním zaujímá 30% a z 27% byli zúčastněnými důchodci. Mezi respondenty nebyla žádná samostatně výdělečně činná osoba ani nikdo nezaměstnaný. Nezaměstnaní nejspíš nechtějí na veletrhu utrácet.

Graf č. 7: Jak jste spokojeni s organizací Křemežského veletrhu?**Tab. 9:** Spokojenost návštěvníků

Spokojenost	Počet
spíše ano	7
určitě ano	11
určitě ne	2
spíše ne	10

Zdroj: vlastní šetření

S organizací akce bylo spokojeno 60% návštěvníků. Ti zbývající, kterým se akce příliš nelíbila, zdůvodnili svoji odpověď v následující otázce.

Otázka č. 8: Co byste zde zlepšili, popř. co Vám chybí k úplné dokonalosti na této akci?

Otázka číslo 8 byla otevřená. Odpovědi se ve většině případů shodovaly. Hosté kritizovali chudý program ve stanu, malou nabídku stánkového prodeje, regionálních potravin a vystavovatelů. Někomu se nelíbila organizace veletrhu a vysoké ceny. Dalším respondentům chyběly regionální potraviny a více druhů piva. Mladší návštěvníci postrádali atrakci centrifugu, na kterou byli zvyklí.

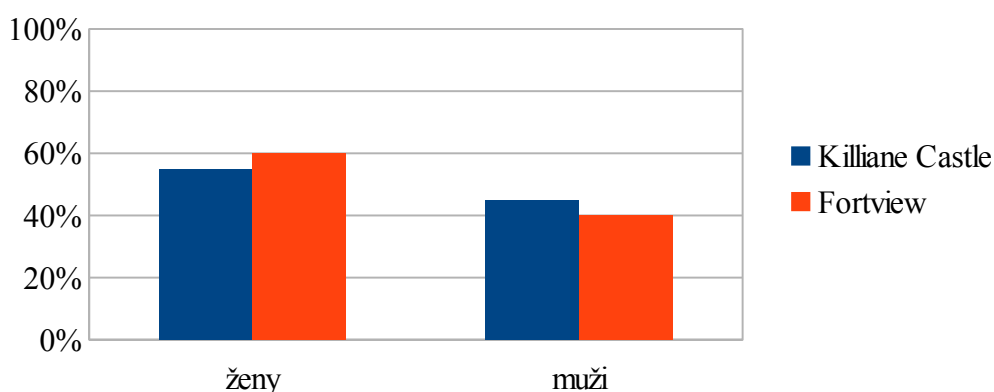
Inovovat akci na „Slavnosti piva“ navrhuje dokonce 37% respondentů. Tento výstup bude k dispozici pořadatelům celé akce, jako možný návrh pro zlepšení.

6.2 Vyhodnocení a porovnání dotazníků v Irsku

Dotazníkové šetření v Irsku probíhalo následovně – při příjezdu hostů je autorka společně s majiteli ubytovacího zařízení, seznámila s chodem farmy a možnostmi využití trávení volného času návštěvou zvířat a okolní přírody. Při odjezdu jí, během čtrnácti týdnů, 30 oslovených hostů ze dvou ubytovacích zařízení, vyplnilo krátký dotazník (viz 11.2.2 - Příloha), který se týkal jejich pobytu. K výzkumu byla použita jedna varianta dotazníku pro obě irská ubytovací zařízení.

Z výše uvedeného textu tedy vyplývá, že respondentů bylo celkem 60 (**n=60**). Z farmy Killiane Castle bylo dotazovaných lidí 30 a stejný počet byl i v B&B Fortview.

Graf č. 9: Jste muž nebo žena?

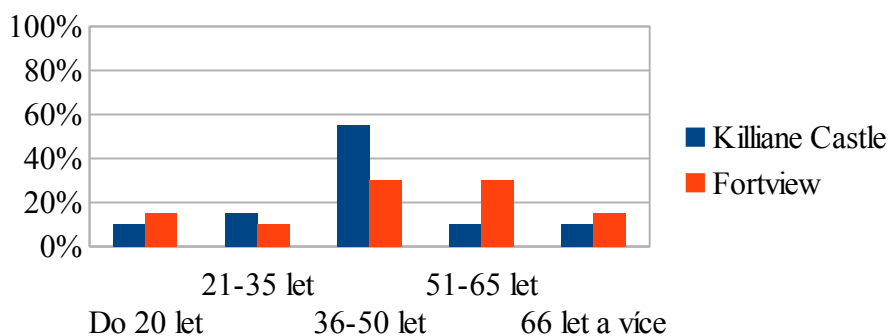

Tab. 10: pohlaví hostů (absolutní počet)

Pohlaví	Killiane Castle	Fortview
žena	16	18
muž	14	12

Zdroj: vlastní šetření

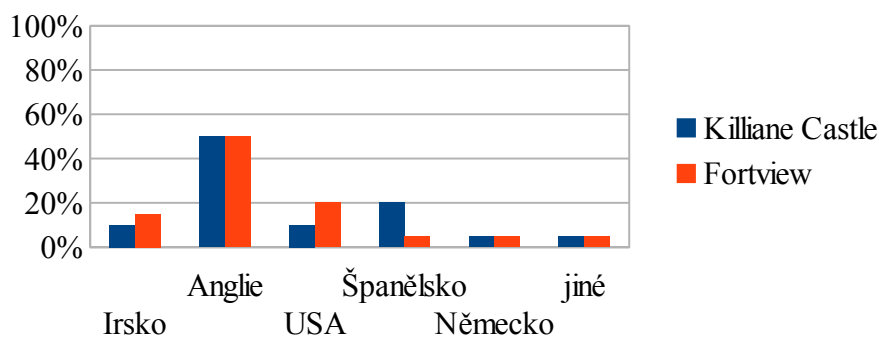
Z grafu č. 9 je patrné, že Irsko láká spíše ženy, neboť převažovaly v obou ubytovacích zařízeních. Rozdíl oproti mužům byl však nepatrný.

Graf č. 10: Kolik je Vám let?**Tab. 11: Věk hostů (absolutní počet)**

Věk	Killiane Castle	Fortview
Do 20 let	3	5
21-35 let	5	2
36-50 let	16	9
51-65 let	3	9
65 let a více	3	5

Zdroj: vlastní šetření

Návštěvníky ubytovacího zařízení Killiane Castle byli nejčastěji lidé ve věku 36-50 let. Ve Fortview můžeme sledovat pozvolný nárůst. Hranice nejzastupitelnějšího věku hostů je však od 36 do 65 let.

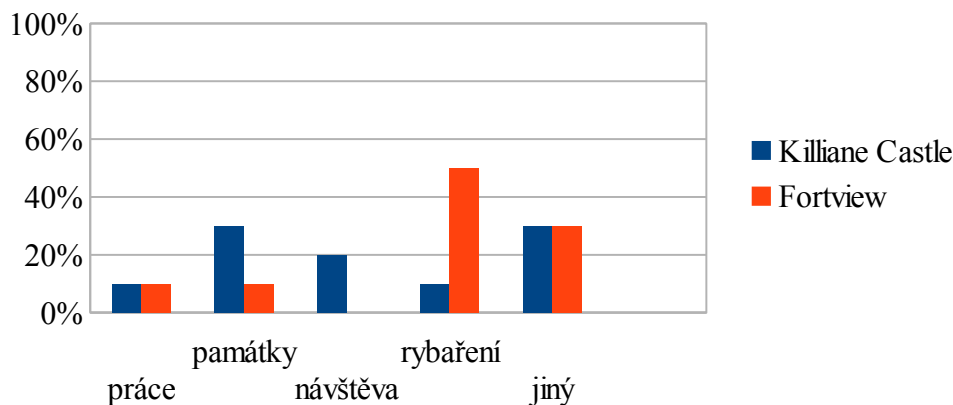
Graf č. 11: Odkud pocházíte?**Tab. 12: Bydliště hostů (absolutní počet)**

Bydliště	Killiane Castle	Fortview
Irsko	3	5
Anglie	13	13
USA	4	6
Španělsko	6	2
Německo	2	2
jiné	2	2

Zdroj: vlastní šetření

U obou dvou zařízení byli v převaze lidé z Anglie - dopravit se sem trajektem je už samo o sobě dobrodružství. Irští obyvatelé, kteří navštívili ubytovací zařízení jsou v průměru na čtvrtém místě a někteří ubytovaní dokonce přicestovali až z Austrálie.

Graf č. 12: Za jakým účelem jste sem přijeli?

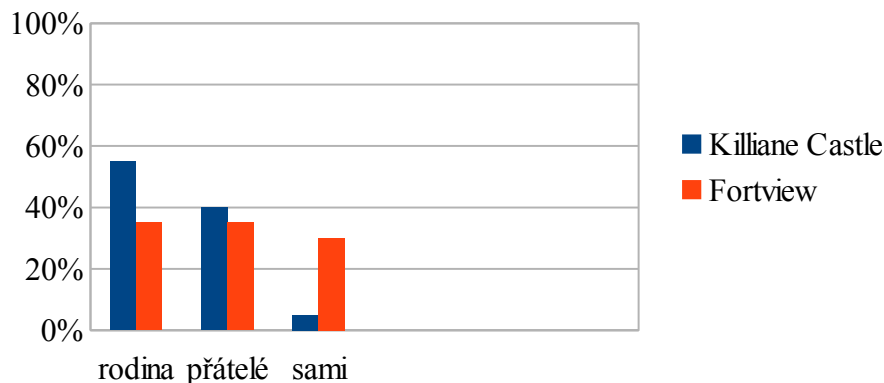
Tab. 13: Účel návštěvy hostů (absolutní počet)

Účel návštěvy	Killiane Castle	Fortview
práce	3	3
památky	9	3
návštěva rodiny/přátel	6	0
rybaření	3	15
jiné	9	9

Zdroj: vlastní šetření

Do Fortview cestují lidé nejčastěji za účelem rybaření a do Killiane Castle za památkami. Spousta dotazovaných vybrala možnost jiné a do kolonky uvedla odpověď „prázdniny“. Znamená to tedy, že neměli konkrétní cíl pro splnění jejich potřeb, ale během jejich cestování spojili několik činností dohromady, a tak uspokojili své potřeby postupem času.

Graf č. 13: S kým jste cestovali?

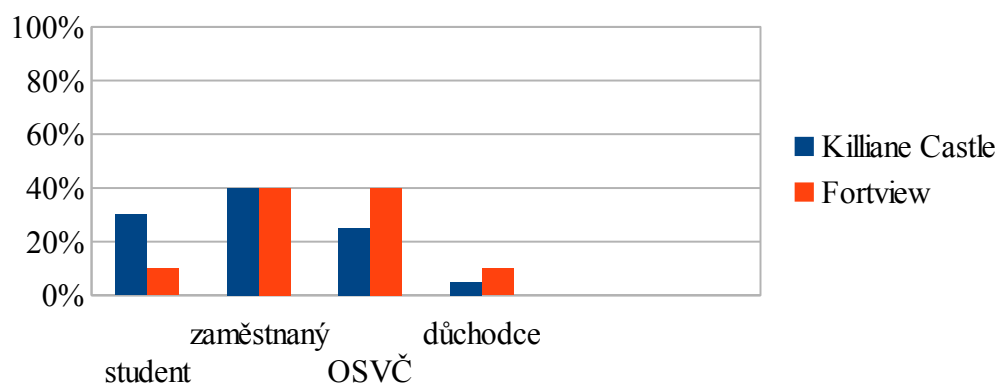

Tab. 14: Společnost na cestách (absolutní počet)

Cestovali jste s:	Killiane Castle	Fortview
rodinou	17	11
přáteli	12	11
sami	1	8

Zdroj: vlastní šetření

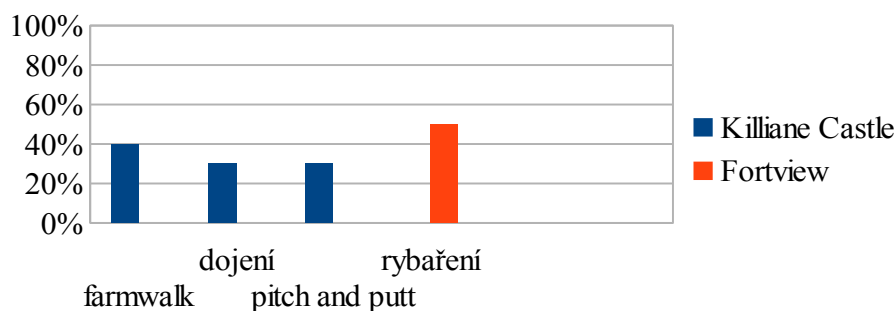
Více než 50% účastníků navštívilo jihovýchod Irska s rodinou a na sever vyrazili jak jednotlivci, tak celá rodina anebo skupinka přátel.

Graf č. 14: Jaké je Vaše pracovní zařazení?**Tab. 15:** Pracovní zařazení hostů (absolutní počet)

Vzdělání	Killiane Castle	Fortview
student	9	3
zaměstnaný	12	12
OSVČ	8	12
důchodce	1	3

Zdroj: vlastní šetření

Podle grafu cestují nejvíce zaměstnaní lidé, dále samostatně výdělečně činné osoby a nakonec lidé důchodového věku. Mnoho studentů farmy nevyhledává. Možná je to tím, že pro ně není tato forma dovolené příliš adrenalinová, na rozdíl od veletrhu ve Křemži, kam se hlavně oni vydávají spíše za zábavou.

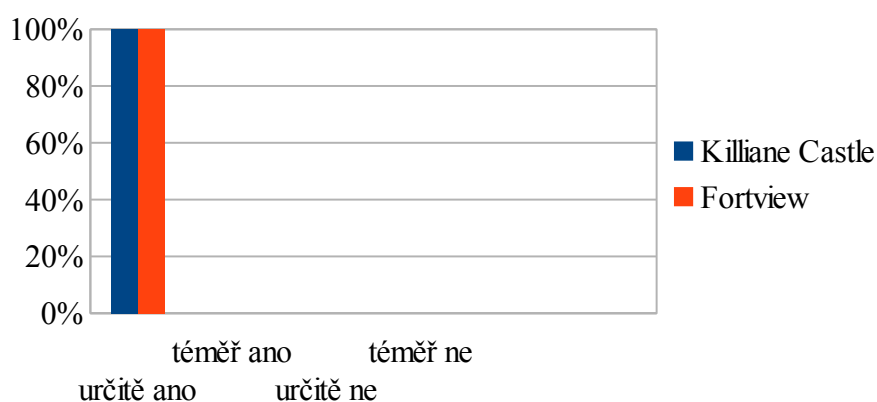
Graf č. 15: Co jste si na farmě během pobytu vyzkoušeli?

Tab. 16: Aktivity ubytovaných hostů (absolutní počet)

Vyzkoušeli jste:	Killiane Castle	Fortview
procházku farmou	12	0
dojení	9	0
irský golf	9	0
rybaření	0	30

Zdroj: vlastní šetření

Ve Fortview je jen jedna možnost k trávení volného času přímo na farmě a tou je rybaření, kterou vyzkoušela polovina dotazovaných. V Killiane Castle jsou možnosti hned tři. Téměř polovina dotazovaných byla prozkoumat terén farmy a dalších 30% návštěvníků vyzkoušelo dojení a golf.

Graf č. 16: Jak se Vám na farmě líbilo?**Tab. 17:** Spokojenost hostů s pobytem (absolutní počet):

Spokojenost	Killiane Castle	Fortview
určitě ano	30	30
téměř ano	0	0
určitě ne	0	0
téměř ne	0	0

Zdroj: Vlastní šetření

Všichni návštěvníci v obou ubytovacích zařízeních byli absolutně spokojeni. Nikdo nezakroužkoval jinou možnost, takže majitelé mohou předpokládat, že se v budoucnosti s hosty ještě setkají.

7 ROZHOVORY

Aby byl zachycen pohled na svět agroturistiky také z opačné strany, tzn. přímo od poskytovatelů služeb, provedla autorka s majiteli irských i českých farem krátký rozhovor. Jelikož se k tomuto činu na irském venkově rozhodla až v druhé polovině pobytu v zahraničí, s rozhovorem s majiteli Killiane Castle ji paní domu Kathleen a její syn Paul Mernagh pomáhali na dálku, prostřednictvím internetu a tak některé otázky zůstaly nezodpovězené. Ve Fortview byla lepší příležitost k objasnění pojmů, se kterými si majitelka Catherine Smith nebyla úplně jistá. V Čechách autorka navštívila také 2 farmy zabývající se agroturistikou. Prvním z nich je Penzion Tvrz Chlum, k němuž ji poskytl informace majitel pan Hořejší. Jako druhý byl zvolen Statek Linda, s jehož zpracováním měla původně pomoci majitelka paní Benešová, ale protože měla těžkosti s tímto druhem podnikání (viz 5.3.7 - Statek Linda), rozhovor se neuskutečnil.

Pokládané otázky:

1. Jak dlouho podnikáte v agroturistice? / When did you start the business in an Agritourism?

Fortview: Od roku 1978. / In 1978.

Killiane Castle: Na začátku roku 1970. / The business was started in the early 1970's.

Penzion Tvrz Chlum: Od roku 1991.

2. Kdy jste propojili agroturistiku se zemědělstvím? / When did you join Agritourism with Agriculture?

Fortview: V roce 1990. / In 1990.

Killiane Castle: Farma byla odjakživa součástí stavení, dům pro hosty vznikl později. / The guesthouse started after the farm in the 1970's, the farm was always there.

Penzion Tvrz Chlum: V roce 1993. Pracoval jsem v hřebčíně v Netolicích, učil na střední škole, nějaký čas jsem pracoval v družstvu jako zootechnik, ale nyní jsem nejspokojenější, dělám to, co mě baví.

3. Jaké jsou plusy a jaké mínusy takového podnikání? / What are the advantages and disadvantages of running both together?

Fortview: + podnikání pomáhá financovat farmu, farmářské produkty pomáhají agropodnikatelům, / agribusiness helps fund the farm, farm vegetables helps in agribusiness

- farma velikosti 30 akrů potřebuje agropodnikání na živobytí / Farm of 30 acres needs to agribusiness to make a living.

Killiane Castle: Bez odpovědi.

Penzion Tvrz Chlum: + styk a kontakt s lidmi (někdy však snobská záležitost)

- velká zodpovědnost, finančně náročné (pojištění člověka i stáje), sezónní záležitost (v zimě méně zájemců vzhledem k absenci kryté haly).

4. Jak provádíte propagaci? / How do you promote your farmhouse, Word of mouth.

Fortview: rybářský magazín, vyhledávače, webové stránky, facebook / Fishing magazine, search engines, website and facebook.

Killiane Castle: rezervace.com, expedia, the AA, Irsko.com / We promote the farmhouse through booking.com, expedia, the AA and Ireland.com

Penzion Tvrz Chlum: přes internet, doporučováním prostřednictvím místních lidí.

5. Jak jste propojeni s lokální ekonomikou? / How does your business helps the local economy?

Fortview: Vše, co nakoupíme je od místních (irských) producentů. / We buy all our shopping locally.

Killiane Castle: Všechny peníze z podnikání vkládáme do lokální ekonomiky a zaměstnáváme také 3 lidi. / All the money made from the business is spent in the local area and we also employ three people too.

Penzion Tvrz Chlum: Zaměstnávám slečnu z vedlejší vesnice, která se sama přišla zeptat na práci. Peníze získané za jezdeckví a ubytování pomáhají k nákupu krmiv pro zvířata a opravám statku.

6. Nabízíte domácí produkty? / Do you offer your own products?

Fortview: Ano – marmelády, ovoce a zeleninu. / Yes, we do. We offer jam, fruit and vegetables.

Killiane Castle: Ano - vejce, mléko, med, párky, slaninu a ovoce a zeleninu ze zahrady. / We use as much of our own products as possible, e.g., milk, honey, sausages, bacon, vegetables & fruit from the garden.

Penzion Tvrz Chlum: Ne, nenabízím. Hosté si vozí vlastní jídlo, které si mají možnost uložit v lednici a připravit v kuchyňce.

7. Jaký máte názor na eko-agroturistiku? / What do you think about Eco-agritourism?

Fortview: Naše farma není součástí. Myslím si, že je to velmi drahá záležitost. / I am not a member and it is very expensive.

Killiane Castle: Bez odpovědi.

Penzion Tvrz Chlum: Myslím si, že je to blbost. Nic se nedá pěstovat úplně alternativně, vždy je potřeba použití i nějakého uměle vyrobeného přípravku. Je to klamání lidí, kteří tomu věří a platí za tyto služby.

8. Jak dobře znáte své klienty? / How well do you know your guests?

Fortview: Snažím se s nimi seznámit, takže oni přijíždějí jako hosté a vracejí se jako přátelé. / I try to get to know them so that they come as a guests and return as a friends.

Killiane Castle: Poznáváme je během jejich pobytu u nás tím, že si s nimi povídáme. / We know our guests well through our chats with them while they stay with us.

Penzion Tvrz Chlum: Ti, kteří statek navštěvují a zajímají se o koně, jsou mnohaletými přáteli, jenž se sem pravidelně vracejí. Poznal jsem je na základě klábosení s nimi a padli jsme si do oka díky stejné vášni - koním.

Rozhovory na farmách probíhaly bez problému. Všichni majitelé odpovídali ochotně na všechny otázky a každý vyjádřil svůj názor. Shrnutím této části je celkové porovnání. Největším rozdílem je počátek podnikání. V Irské republice se věnují agroturistice již od 70. let. V Čechách se tato forma turistiky rozvinula až po sametové revoluci. Mezi plusy takového podnikání patří finance od přijíždějících hostů a také navazování nových kontaktů s neznámými lidmi, které postupem času přechází v přátelství. K mínusům řadí majitelé především zodpovědnost o návštěvníky či finanční náročnost v nakupování vybavení. Všechny farmy jsou propagovány zejména na internetu, dále v časopisech nebo doporučením lidmi, kteří na farmách trávili dovolenou. Domácí produkty nabízí jen irské farmy. Pan Hořejší má pro hosty k dispozici kuchyňky, kde si mohou sami vařit. Ty, irské farmy, naopak postrádají. Termín eko - agroturistika činil všeobecně podnikatelům spíše obtíže. Po vysvětlení se ale shodují na tom, že je to drahá záležitost nebo hloupost. Na čem se však majitelé shodují jednoznačně je vášeň a láska k práci, která jim přináší radost ze spokojených zákazníků. Osnova rozhovoru je umístěna v kapitole 11.3 - Rozhovory.

8 DISKUZE

V této kapitole se autorka pokusí, na základě vyhodnocení terénního šetření, odpovědět na vytyčené vstupní předpoklady. Podle mnoha knih i článků zaměřených na problematiku venkovského cestovního ruchu, je předpokladem pro jeho rozvoj přírodní charakter. Po zadání termínu „jihočeský kraj“ do vyhledávače se zobrazí spousta článků poukazujících především na významnost zemědělství, lesnictví a rybníkářství pro tuto oblast, což se také jeví jako ideální podmínky pro podnikání v agroturistice.

Městys Křemže - součást Blanského lesa, má široké uplatnění i co se přírodních a kulturních památek týče. Vrchol Kluk, rozhlednu Klet' či zříceninu Dívčí kámen navštíví ročně tisíce turistů (viz Tab. 1). To potvrzuje že jsou na území městyse využívány přírodní a kulturní zdroje pro venkovskou turistiku.

Ověření druhého vstupního předpokladu, zda Křemže zapojuje do místních akcí i jeho obyvatelé, vyplynulo z dotazníkového šetření (viz 6.1 - Vyhodnocení dotazníků z Křemežského veletrhu). Na otázku číslo 5 - Účel návštěvy Křemežského veletrhu, odpověděla i místní děvčata, která byla na akci brigádně. Stejným způsobem se zúčastnili i někteří stánkaři a lidé prodávající občerstvení - příbuzní a přátelé autorky. Lidé žijící přímo v areálu veletrhu jsou od platby za vstup osvobozeni. Na druhou stranu snášejí hluk, který jim ovšem nevádí.

Třetí vstupní předpoklad, že je agroturistika rozšířenější v zahraničí než u nás, je potvrzen komparativním terénním šetřením. Z širokého výběru farem na Křemežsku vyskytujících se na internetu byly náhodně vybrány 3 objekty. V průběhu terénního šetření bylo zjištěno, že 2 podnikatelské subjekty podnikání zanechaly. Důvodem nebyl malý zájem turistů, jak by se mohlo zdát, ale rodinná situace, kdy vzhledem k nedostatku času i práce jeden člověk na takovouto činnost nestačí. Penzion Tvrz Chlum - jediný fungující objekt na Českokrumlovsku, vzkvétá díky panu Hořejšímu, člověku, jehož vysoká angažovanost a nadšení pro věc přináší navracející se návštěvníky, kteří jsou již v dnešní době majitelovi dlouholetí přátelé. I přes tento fakt lze konstatovat, že agroturistika v Irsku je daleko rozšířenější také z důvodu většího zájmu turistů a vybavenosti farem. Obě ubytovací zařízení v Irsku agroturistikou žijí – práce je jejich koníčkem, proto se jí také na 100% věnují. Dostává se jim výborného hodnocení i spokojených návštěvníků, kteří se k nim pravidelně vracejí. Za zmínku také stojí, že počátky podnikání v agroturistice jsou v Irsku známy již v 70. letech, zatímco v Čechách až od roku 1990. Důvodem

zpoždění podnikání byla centrálně řízená ekonomika zemědělství.

Veškerá použitá literatura popisovala venkovský cestovní ruch víceméně stejně. Autoři Stříbrná (2005) a Oriška (1999) se shodovali i na tom, jak by měla typická venkovská stavení vypadat. Pokud bychom měli srovnat interiér a exteriér farem z knih a farem, se kterými jsme se setkali při terénním šetření, dostává se nám následujícího vyhodnocení. Všechny 3 vybrané a zkoumané objekty vypadají na první pohled rozdílně. Tvrz Chlum a Killiane Castle připomínají svou venkovní architekturou spíše historická stavení. Tvrz - jakožto středověké opevněné sídlo, dříve sloužící jako rezidence nižší šlechty, vypadá v obci Chlum opravdu jako z dávné doby. Killiane Castle se svým ubytovacím zařízením ze 17. století sousedícím s impozantním hradem z 15. století, také žádnými výraznými změnami neprošel. Oba tyto objekty poutají kouzlem minulosti. Ubytovací zařízení v Cloverhill - B&B Fortview je rodinný, moderně udržovaný, zděný domek, který v sobě žádné historické ani typicky venkovské prvky neukrývá. Interiéry všech těchto ubytovacích zařízení jsou po rekonstrukci. Člověk žijící ve městě si může agroturistiku představovat jako spaní na slámě a mytí ve studené vodě donesené vědrem ze studny. Doba je ale jiná a i pokoje sloužící pro přespání na venkovských farmách jsou vybaveny moderním nábytkem, mezi kterým jsou prostorné postele a skříně k uložení oblečení, doplněné koupelnou s vanou či sprchovým koutem (viz 11.1 - Fotodokumentace). Podle Orišky (1999), který do interiéru takovýchto domů zahrnuje ručně zpracované potahy, závěsy a pokrývky z tkaniny, se s těmito prvky na našich zvolených třech statcích nesetkáme. S čím však můžeme souhlasit jsou krásné rozsáhlé zahrady sloužící k odpočinku hostů, na nichž nechybí uklidňující zeleň, pod kterou je zřízené posezení určené pro relaxaci, ohniště k opékání buřtů a sportovní zařízení k pohybovým aktivitám. To vše je obklopeno poli a loukami, na nichž se pase dobytek.

9 ZÁVĚR

Dnešní doba nás obklopuje smogem a moderní technikou. Lidé jsou stále online, práci si s sebou nosí domů, obtěžuje je zvuk drnčícího mobilního telefonu - - zkrátka nemají pořádně klid ani čas na odpočinek. Možná právě díky této situaci se začal zájem o venkovskou turistiku výrazně zvyšovat. Lidé vypínají telefony a navrací se k přírodě, kde čerpají novou energii.

Tématem bakalářské práce bylo popsat problematiku agroturistiky na Českokrumlovsku v jedné konkrétní obci a porovnat ji s agroturistikou v zahraničí. Pro komparaci byla použita geograficko - historická analýza obcí a analýza postojů místních podnikatelů. V literární rešerši byly objasněny pojmy související s cestovním ruchem jako fenoménem současnosti.

Modelová akce Křemežský veletrh pořádaná městysem Křemže, navazuje na tradici a vytváří, pro velký úspěch návštěvníků, novodobou místní tradici a rozvíjí tak venkovský turismus. Dotazníkové šetření probíhalo na této akci v létě roku 2015. Shromáždilo se velké množství lidí zastoupeno všemi generacemi, aby se pobavilo v pivním stanu či nakoupilo něco z široké nabídky produktů od vystavovatelů. Účastníky byli převážně místní obyvatelé, dalšími návštěvníky byli lidé ze sousedních měst Českého Krumlova a Českých Budějovic, ale nechyběli ani lidé z jiných krajů. I přesto, že atmosféra byla báječná, největší ohlasy však nesklidila. Pro zúčastněné byly ve stáncích přemrštěné ceny a chyběla nabídka regionálních potravin. Několik dotazovaných dokonce navrhlo změnit akci z Křemežského veletrhu na Pivní slavnosti nebo Farmářské trhy, o čemž se již dlouhou dobu mluví i na radnici. I navzdory těmto komentářům přijíždí každoročně tisíce lidí. Okolí Křemže je oblíbené také díky malebné krajině ukrývající mnoho cyklostezek i turistických stezek. Návštěvníky rovněž láká hora Klet' tyčící se nad obcí nebo zřícenina hradu Dívčí kámen (viz 11.1 - Fotodokumentace).

Tyto ideální podmínky však nejsou natolik využity místními podnikateli i přes přírodní a kulturní atraktivitu, které daná lokalita, nacházející se v Blanském lese, nabízí. Zastoupeno je několik penzionů i farem, avšak na spojení těchto dvou článků téměř nenarazíme. Důkazem toho je, že ze tří statků zabývajících se agroturistikou funguje jen jeden, jak mohla autorka zjistit v průběhu terénního šetření (viz 7 - Rozhovory).

Výsledky terénního šetření budou poskytnuty decizní sféře - Obecnímu úřadu ve Křemži, za účelem zlepšení kvality cestovního ruchu.

V Irské republice je zájem o agroturistiku vysoký. Tato forma turistiky

je využívána všemi národy. Majitelé farem dávají návštěvníkům možnost zúčastnit se jejího každodenního chodu. Hospodáři to příjemní a ulehčí každodenní rutinu a zapojení hosté mají skvělý pocit z dobře odvedené práce. O tom, že se klienti k těmto končinám stále rádi vracejí svědčí i jejich jednoznačná spokojenost, kterou uvedli do dotazníků rozdaných v létě roku 2015 ve vesnicích Drinagh a Cloverhill.

Celkovým shrnutím jsou následující rozdíly a shody v tuzemské i zahraniční agroturistice. Největším rozdílem jsou počátky podnikání. V Irsku se s agroturistikou setkáváme již v 70. letech. V České republice se tato forma turistiky rozšířila až o 20 let později. Na všech zkoumaných farmách je agroturistika odlišná i vzhledem k rozdílným druhům zvířat. Hlavní náplní této formy turistiky je v Killiane Castle dojení mléčného skotu, Fortview nabízí spíše rybářskou dovolenou a Tvrz Chlum prázdniny v sedle. Shodami na vybraných farmách je jejich vybavenost. Moderní interiéry a rozlehlé zahrady jsou součástí všech tří zařízení. Nejpodstatnější shodnou informací je však vášeň k farmaření a z toho vyplývá následující jednoduchá rovnice: vstřícný hostitel = spokojený a navracející se návštěvník.

10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

10.1 Literární zdroje

1. BERÁNEK, Jaromír a kol. *Ekonomika cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: MAG CONSULTING, 2013. ISBN 978-80-86724-46-1.
2. ČERTÍK, Miroslav a kol. *Cestovní ruch - Vývoj, organizace a řízení*. 1. vyd. Praha: OFF, 2001. ISBN 80-238-6275-8.
3. FIALOVÁ, Dana. *Cena za cestovní ruch: přínosy versus ztráty*. 1. vyd. Praha: P3K, 2012. ISBN 978-80-87186-81-7.
4. FRANCOVÁ, Eva. *Cestovní ruch*. 1.vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003. ISBN 80-244-0719-1.
5. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*.1. vyd. Praha: nakladatelství Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.
6. HESKOVÁ, Marie a kol. *Cestovní ruch pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: FORTUNA, 2006. ISBN 80- 7168-948-3.
7. INDROVÁ, Jarmila, MALÁ, Vlasta, MLEJNKOVÁ, Lena a VAŠKO, Martin. *Cestovní ruch I*. 1. vyd. Příbram: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2004. ISBN 80-245-0799-4.
8. KUNĚŠOVÁ, Eva a NEDVĚDOVÁ, Alena. *Technika cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada, 1992. ISBN 80- 85623-32-3.
9. MALÁ, Vlasta. *CESTOVNÍ RUCH (Vybrané kapitoly)*. 1 vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. ISBN 80- 7079-443-7.
10. MIKULA, Pavel. *Agroturistika v nápadech*. 1.vyd. Nové Město nad Cidlinou: Agrodat, 1995. ISBN 80-7105-099-7.
11. MORAVEC, Ivo, NOVOTNÝ, Radek, FOLBERGEROVÁ, Radmila a STRÍBRNÁ, Marie. *Venkovská turistika: Teoretická východiska a možnosti*. 1.vyd. České Budějovice: Centrum pro komunitní práci, 2006. ISBN 80-86902-31-5.
12. NAVRÁTIL, Josef. *Návštěvník jako rozvojový faktor navštíveného místa: Aplikovaná geografie cestovního ruchu na příkladu vody v turistických regionech jižní Čechy a Šumava*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012. ISBN 978-80-87197-50-9.
13. NEJEDLÝ, František, DANĚK, Václav, BÁRTA, Josef, LINHA, Jan a HOŘEJŠÍ, Zdeněk. *Z dějin Křemežska*. Obecní Úřad Křemže, 1994.
14. ORIEŠKA, Ján. *Technika služeb cestovního ruchu*. 1.vyd. Praha: Idea servis, 1999. ISBN 80-85970-27-9.
15. PÁSKOVÁ, Martina a ZELENKA, Josef. *Cestovní ruch: Výkladový slovník*.

- 1.vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. ISBN 80-239-0152-4.
16. PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu. 2.*, upravené vydání. Praha: IDEA SERVIS, konsorcium, 2007. ISBN 978-80-85970-55-5.
17. PILNÝ, J. (2003). *Venkovská turistika*. In HASMAN, Milan a kol. *Cestovní ruch v České republice: Problémy a možnosti jejich řešení, Svazek 1*. 1.vyd. Chotoviny: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta; Katedra cestovního ruchu v Táboře, 2003. ISBN 80-7040-618-6.
18. STRÍBRNÁ, Marie. *Venkovská turistika a agroturistika*. 1.vyd. Praha: Profi Press, 2005. ISBN 80-86276-14-2.
19. ŠKODOVÁ-PARMOVÁ, Dagmar. *Agroturistika*. 1. vyd. České Budějovice: Ekonomická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2007. ISBN 978-80-7394-009-6.
20. VANĚČEK, Drahoš. *Agroturistika*. 1.vyd. České Budějovice: JU ZF České Budějovice, 1997. ISBN 80-7040-222-9.

10.2 Elektronické zdroje

- [1] Jihočeský kraj. [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/950046b94d>>
- [2] Jihočeský kraj. [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/charakteristika-jihoceskeho-kraje-1914.html>>
- [3] Českokrumlovský region. [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <http://www.ckrumlov.cz/cz1250/region/soucas/i_zchrek.htm>
- [4] Město Český Krumlov. [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <<http://www.ceskykrumlov.com/o-meste/>>
- [5] Město Český Krumlov. [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <<http://www.kudyznudy.cz/Kam-pojedete/Jizni-Cechy/Jizni-Cechy/Cesky-Krumlov.aspx>>
- [6] Křemežsko - charakteristika oblasti. [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <<http://www.kremze.cz/urad-60/radnice/zakladni-informace/?ftresult=po%C4%8Det+obyvatel>>
- [7] Křemežsko - charakteristika oblasti. [online]. [cit. 2016-04-07]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace?p_p_id=3&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_3_struts_action=%2Fsearch%2Fsearch&_3_redirect=%2Fweb%2Fczso%2Fkatalog-produktu-vydavame&_3_keywords=k%C5%99em%C5%BEE&_3_groupId=0&x=0&y=0>
- [8] Blanský les a Netolicko: [online]. [cit. 2016-03-13]. Dostupné z:

- <<http://netolicko.turisticke-informace.cz/#m=cesko&z=5&x=449445&y=5419242>>
- [9] Chataření a zahrádkaření. [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <<http://www.zahradkari.cz/zo/kremze/>>
- [10] Hrad Dívčí kámen. [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <<http://www.divcikamen.cz/>>
- [11] Kostel sv. Michaela archanděla. [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <http://www.ckrumlov.info/docs/cz/region_histor_koskre.xml>
- [12] Vrchol Kluk. [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <[https://cs.wikipedia.org/wiki/Kluk_\(%C5%A0umavsk%C3%A9_podh%C5%AF%C5%99%C3%AD\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Kluk_(%C5%A0umavsk%C3%A9_podh%C5%AF%C5%99%C3%AD))>
- [13] Ubytování u Jílků. [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <<http://www.ujilku.info/>>
- [14] Penzion Čížkovec. [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <<http://www.pension-cizkovec-kremze.rs-ubytovani.eu/>>
- [15] Ekofarma U Bychů. [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <<http://www.farmaubychu.cz/>>
- [16] Farma Borová. [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <<http://www.farmaborova.cz>>
- [17] Penzion Tvrz Chlum. [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <<http://ubytovani.pampeliska.cz/cesko/kremze/penzion-tvrz-chlum-cz1697/>>
- [18] Ekofarma Balada. [online]. [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <<http://www.ubytovani-aktualne.cz/detail/cesky-krumlov-ubytovani-levne/ekofarma-balada-kremze-1088/>>
- [19] Statek Linda. [online]. [cit. 2015-02-26]. Dostupné z: <<http://www.statek-linda.cz/index.html>>
- [20] Killiane Castle. [online]. [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <<http://www.killianecastle.com/>>
- [21] B&B Fortview. [online]. [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <<http://www.fortview.com/index.html>>

11 PŘÍLOHY

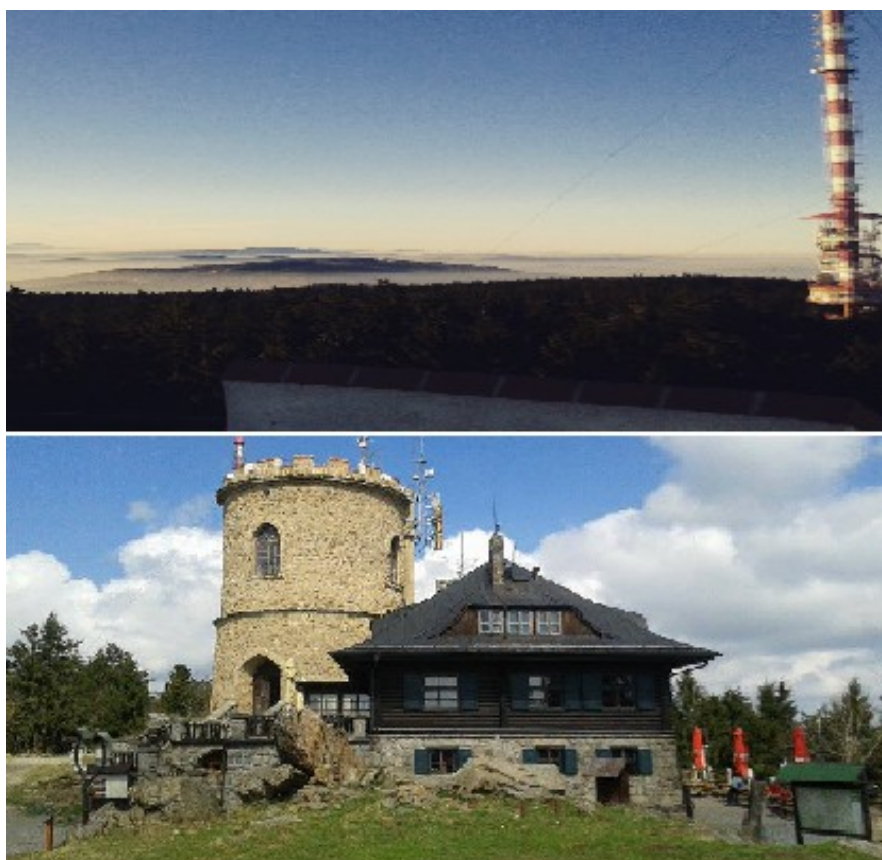
11.1 Fotodokumentace

Obrázek č. 2: Kostel sv. Michaela archanděla

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 3: Klet'

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 4: Zřícenina hradu Dívčí kámen

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 5: Křemežský veletrh

Zdroj: spodní fotografie: vlastní šetření;

horní fotografie: http://ceskokrumlovsky.denik.cz/zpravy_region/kremze_veletrh_obec.html

Obrázek č. 6: Tvrz Chlum - Exteriér

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 7: Tvrz Chlum - interiér

Zdroj: <http://www.pension-tvrz.cz/>

Obrázek č. 8: Tvrz Chlum - Zvířata

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek číslo 9: Tvrz Chlum - Rozhovor s p. Hořejším, autorka vedle

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 10: Mapa Irska s vyznačenými místy zkoumaných farem

Zdroj: vlastní zpracování na základě <https://www.google.cz/maps> [cit. 2016-04-04]

Obrázek č. 11: Killiane Castle - Exteriér

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 12: Killiane Castle - Interiér

Zdroj: <http://www.killianecastle.com/>

Obrázek č. 13: Killiane Castle - Zvířata

Zdroj: <http://www.killianecastle.com/>

Obrázek č. 14: B&B Fortview - Exteriér

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 15: B&B Fortview - Interiér

Zdroj: <https://fortview.wordpress.com/home/>

Obrázek č. 16: B&B Fortview - Zvířata

Zdroj: <https://fortview.wordpress.com/home/>

11.2 Dotazníky

11.2.1 Dotazník Křemežský veletrh „Vše pro domov, zahradu a hobby“

Dobrý den, jmenuji se Klára Koubová a jsem studentkou Zemědělské fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Dovolte mi, obrátit se na Vás touto cestou o vyplnění krátkého dotazníku, který bude sloužit jako podklad k mé bakalářské práci s názvem Rurální turismus na Českokrumlovsku – příklad městyse Křemže.

V jednotlivých otázkách zakroužkujte vždy jednu variantu, pokud odpovíte jiné, prosím vyplňte řádek tím, co Vás nejvíce vystihuje. U poslední otázky se můžete rozepsat více.

Předem děkuji za ochotu a čas strávený vyplňováním tohoto dotazníku.

1. Pohlaví:

- a) žena
- b) muž

2. Věk:

- a) do 20 let
- b) 21 – 35 let
- c) 36 – 50 let
- d) 51 - 65 let
- e) 66 let a více

3. Navštěvujete Křemežský veletrh pravidelně?

- a) ano
- b) ne
- c) jsem tu poprvé

4. Odkud jste sem přijeli?

- a) bydlím ve Křemži
- b) Český Krumlov
- c) České Budějovice
- d) jižní Čechy
- e) jiný kraj .....

5. Za jakým účelem jste sem zavítali?

- a) stánky se zahradnickými a jinými potřebami
- b) kulturní program ve stanu
- c) posezení s přáteli
- d) jiné .....

6. Jaké je Vaše pracovní zařazení?

- a) student
- b) zaměstnaný
- c) samostatně výdělečně činná osoba
- d) nezaměstnaný
- e) v důchodu
- f) jiné .....

7. Jste spokojeni s organizací Křemežského veletrhu?

- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) určitě ne
- d) spíše ne

8. Co byste zde zlepšili, popřípadě co Vám chybí k úplné spokojenosti na této akci?

11.2.2 Dotazník pro hosty ubytovacích zařízení v Irsku

AJ: Hello, my name is Klara Koubova and I am from the Czech Republic. I currently study at University of South Bohemia, Faculty of Agriculture.

I would like to ask you to fill in this short questionnaire, which I will use for my brachelor's thesis Rural Tourism.

Please, circle just one option and if you choose another option, fill the line with your own most appropriate words.

Thank you for your willingness and your time. /

ČJ: Dobrý den, jmenuji se Klára Koubová a pocházím z České republiky. Současně studuji na Jihočeské univerzitě, fakultu zemědělskou.

Ráda bych Vás požádala o vyplnění krátkého dotazníku, který použiji do své bakalářské práce - Rurální turismus..

Zakroužkujte, prosím, vždy jen jednu odpověď. Pokud vyberete odpověď „jiné“, vyplňte řádek nejuvýstižnějším slovem.

Děkuji za Vaši ochotu a čas.

1. Sex / Pohlaví:

- a) male / muž
- b) female / žena

2. How old are you? / Kolik Vám je let?

- a) in 20 years old / do 20 let
- b) 21 – 35 years old / 21 - 35 let
- c) 36 – 50 years old / 36 - 50 let
- d) 51 - 65 years old / 51 - 65 let
- e) 66 and more years old / 66 let a více

3. Where are you from? / Odkud jste?

- a) Ireland / Irsko
- b) England / Anglie
- c) USA / Spojené státy

- d) Spain / Španělsko
- e) Germany / Německo
- f) another / jiné .....

5. Why did you visit Ireland? / Proč jste navštívili Irsko?

- a) work / práce
- b) study / škola
- c) sights / památky
- d) visit of family or friends / návštěva rodiny či přátel
- e) fishing / rybaření
- f) another / jiné .....

6. Do you travel with ... / Cestovali jste s ...

- a) family / rodinou
- b) friends / přáteli
- c) alone / sám

7. I am / Jsem:

- a) student / student
- b) employed / zaměstnaný
- c) self-employed / podnikatel
- d) unemployed / nezaměstnaný
- e) pensioner/retired / důchodce

8. What did you try in your farmhouse? / Co jste na farmě vyzkoušeli?

- a) farm walk / procházka okolím farmy
- b) milking / dojení
- c) pitch a putt / irský golf
- d) another / jiné .....

9. Were you satisfied with your visit? / Byli jste s pobytem s pokojeni?

- a) definitely yes / určitě ano
- b) almost yes / téměř ano
- c) definitely no / určitě ne
- d) almost no / téměř ne

11.3 Rozhovory - osnova

1. Jak dlouho podnikáte v agroturistice? / When did you start the business in an Agritourism?
2. Kdy jste propojili agroturistiku se zemědělstvím? / When did you join on Agritourism with Agriculture?
3. Jaké jsou plusy a mínusy takového podnikání? / What are the advantages and disadvantages of running both together?
4. Jak provádíte propagaci? / How do you promote your farmhouse, Word of mouth.
5. Jak jste propojeni s lokální ekonomikou? / How does your business helps the local economy?
6. Nabízíte domácí produkty? / Do you offer your own products?
7. Jaký máte názor na ekoagroturistiku? / What do you think about Ecoagritourism?
8. Jak dobře znáte své klienty? / How well do you know your guests?